

گنجینه اندیشه و نگاه ها، سجد

❖ مرکز مطالعات راهبردی تربیت و نظام سازی

پژوهشگاه شهید صدر

❖ مرکز مطالعات راهبردی فرهنگی ذرفا

پرده نگار دوره آموزشی

مسجد جامع سبز







اگر این مسجد و مرکز ستاد اسلام قوی باشد، ترس از
فانتوم‌ها نداشته باشید. ترس از آمریکا و شوروی و اینها
نداشته باشید. آنروز باید ترس داشته باشید که شما پشت
بکنید به اسلام، پشت کنید به مساجد.

جلد سیزده صحیفه امام، ص ۲۱

مسجد اهمیت دارد، پایگاه است؛ همچنان که معروف شده در زبانها واقعاً پایگاه است. نه فقط پایگاه برای فلان مسئله‌ی اجتماعی، [بلکه] مسجد میتواند پایگاه همه‌ی کارهای نیک باشد؛ پایگاه خودسازی، انسان‌سازی، تعمیر دل و تعمیر دنیا و مقابله‌ی با دشمن و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن اسلامی و بصیرت‌افزایی افراد؛ و هَلُمَّ جَرًّا. مسجد یک چنین جایگاهی است.

۹۵/۰۵/۳۱





فصل نخست:

معرفی



سیر فعالیت‌ها

افزافه شدن فعالیت‌های پژوهشی



در حوزه تربیت، مسجد، شهید مطهری
و...

استفراجه فروعی‌های پژوهشی



نظام شاخص مسجد تراز
ارائه راهکارهای فعال شدن مساجد
ارائه ایده‌های تحولی

ایجاد دغدغه و شروع فعالیت



دغدغه مندی گروهی از همکلاسی‌های
دانشگاهی برای کار برای مساجد
ایجاد سایت مسجدنما برای فعال کردن
تابلو اعلانات مساجد

تشکیل کانون تربیت و رسانه



تولید محصولات رسانه‌ای مانند عکس
نوشت، پرده نگار، کتاب داستان،
انیمیشن و... با موضوع مسجد

تشکیل اندیشکده مسجد شهید صدر



ایجاد هیئت اندیشه ورز، ارتباط با
نهادهای مسجدی، ساختارمند شدن
فعالیت‌های مسجدی

اعضای هیئت اندیشه ورز



حجت الاسلام میرمحمدیان

قائم مقام معاونت فرهنگی
سازمان تبلیغات اسلامی



حجت الاسلام محمد نوروزپور

مدیر مساجد و بقاع متبرکه
معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و
امور خیریه



حجت الاسلام محمدرضا مبلغي

عضو کمیسیون فرهنگی
مجلس شورای اسلامی



حجت الاسلام مهدی ماجدی

مدیر برنامه های فرهنگی
معاونت فرهنگی امور مساجد



دکتر مهدی ناظمی ار دکانی

عضو شورای عالی انقلاب
فرهنگی



دکتر میثم لطیفی

عضو هیات علمی دانشگاه امام
صادق (علیه السلام)



دکتر وحید یاورى

عضو هیات علمی دانشگاه امام
صادق (علیه السلام)



دکتر محمد حاجیلویی

عضو شورای عالی انقلاب
فرهنگی



جناب آقای مهدی حاجی محمدی

دبیر کارگروه مسجد سیمای
جمهوری اسلامی



جناب آقای سعید سعادتى

معاون فرهنگی کانون های
فرهنگی هنری مساجد

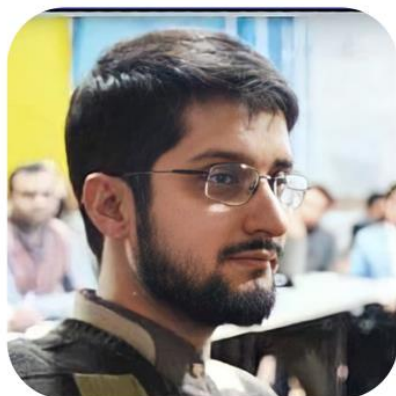
هسته دانا



امید درویشی شاهکلایی



ممنر حسین شاه آبادی



ممنر جواد نوروزی اقبالی



امید رضا گوارشکی



بشیر فالقی پور

شبکه توانا



سید علی رضوی دهکردی



یوسف یوسفی



امید توانا



مهدی حسین بفش زاده



مهدی حسین بفش زاده



صادق سبهانی



مصطفی کوپکنزایی



مهدی حسین بفش زاده



مهدی حسین بفش زاده



مهدی حسین بفش زاده



مهدی حسین بفش زاده



مهدی حسین بفش زاده



علیرضا شریف



طه رمضان

ضرورت و اهمیت مسجد در اسلام

قرآن

مسجد در قرآن ۱۱ بار به صورت «مطلق» (یعنی منظور مسجد خاصی نبوده) آمده است. در آیه ۱۷ سوره توبه ساخت و آبادانی مسجد منحصر در افراد مومن شده و مشرکان حق این کار را ندارند.

سیره اهل بیت علیهم السلام

مسجد در سیره عملی اهل بیت علیهم السلام نقش عمده ای را داشته است.

روایات

روایات زیادی در رابطه با اهمیت مسجد و رفتن به آن نقل شده که بعضا تعبیر شگفت آور و قابل توجهی درباره تارک مسجد در آنها دیده می شود. مانند: عدم وصلت یا مشورت با آنها، هم سفره نشدن با آنها، احتمال دستور آتش زدن خانه آنها!

فقه و احکام

از احکام مربوط به مسجد، تقدس و تعظیم مسجد به وضوح قابل برداشت است.

ضرورت و اهمیت مسجد نزد امامین انقلاب



برخی دلایل اهمیت مسجد نزد مقام معظم رهبری:

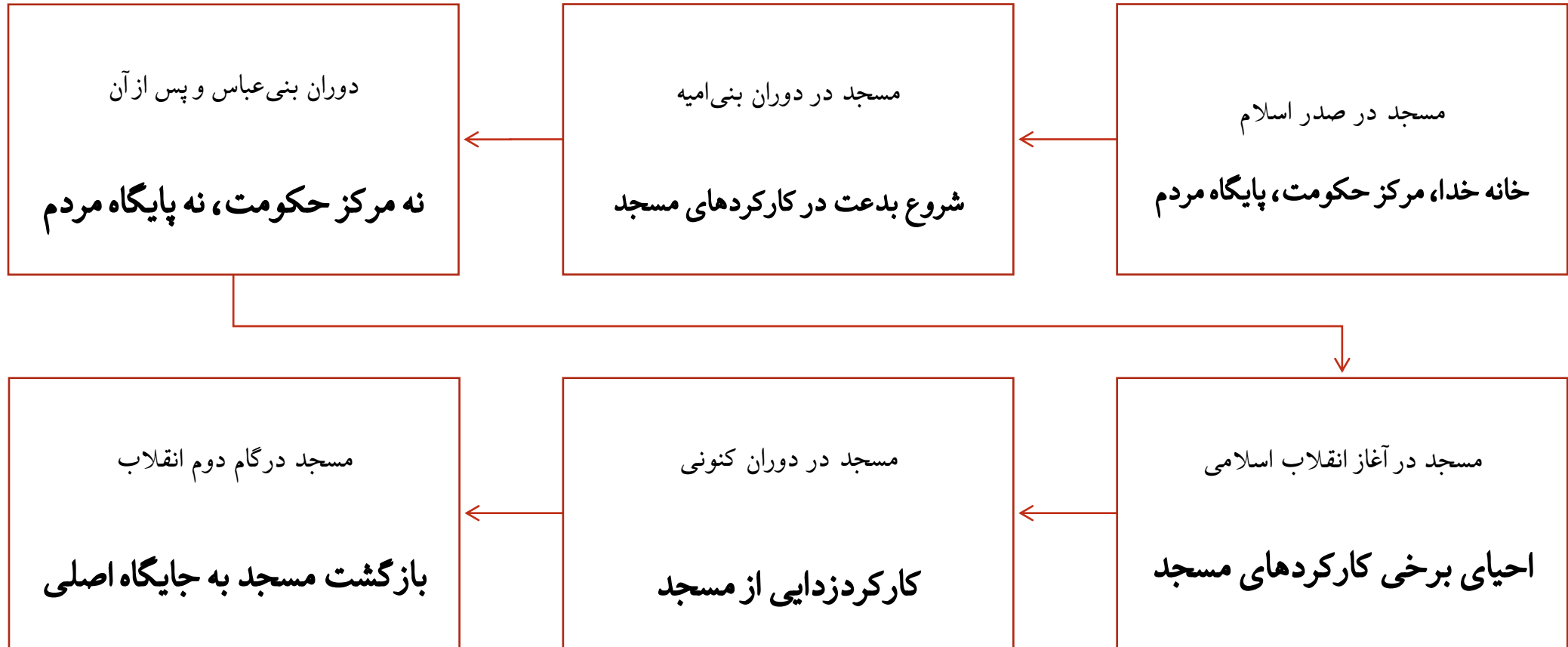
- سیره ایشان در مدیریت مسجد
- پیام ایشان هر ساله به مناسبت اجلاس سراسری نماز
- ورود به مسئله تعطیلی مساجد، در زمان کرونا
- بیانات ویژه ایشان در باب اهمیت مسجد و تاثیر مهم آن برای انقلاب اسلامی



برخی دلایل اهمیت مسجد نزد بنیانگذار انقلاب اسلامی:

- سیره ایشان در احیای مسجد تعطیل شده
- سیره ایشان در عدم ترک نماز جماعت در مسجد (حتی در روز شهادت آقا مصطفی یا در یخبندان)
- بیانات ویژه ایشان در اهمیت مسجد

بیان مسئله



حال باید به این پرسش پاسخ داد که با چه سازوکارهایی می توان مسیر جامعه اسلامی را مبتنی بر رویکرد **مسجدمحوری** پی ریزی کرد؟

هدف و پرسش‌های پژوهش

هدف:

- تدوین الگوی مطلوب مسجد تراز انقلاب اسلامی

پرسش اصلی:

- الگوی مطلوب مسجد تراز انقلاب اسلامی چیست؟

پرسش‌های فرعی:

- شاخص‌های مسجد تراز انقلاب اسلامی چیست؟
- مساجد موفق در ایران چه ویژگی‌هایی دارند؟
- مسجد مطلوب در نگاه قرآن، روایت و امامین انقلاب چه ویژگی‌هایی دارد؟
- نظام مسائل مساجد فعلی ایران چیست؟

ایده کلی طرح مسجد تراز

این طرح ساختار نظام امام و امت، را مبنا قرار داده است.

بر این اساس امام جماعت، امام محله خواهد بود و باید بتواند تمام ابعاد جامعه دینی را در محله خود پیاده کند. لذا مسجد تراز باید کارکردهای جامعه دینی را در همه بعد داشته باشد و این تاکید بر نظامهای اجتماعی را نشان می دهد.

بنابراین ایده کلی طرح مسجد تراز را می توان «مسجد، مرکز جامعه سازی محله محور اسلامی» دانست.



مراحل اجرای طرح

• در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توان مراحل اجرای طرح را به این گونه ترسیم کرد:

مجموع	نیاز چیست؟						کجا می خواهیم برویم؟		الان اوضاع چگونه است؟				راه چگونه است؟		چکار می خواهیم بکنیم؟ چگونه باید رفت؟						اندیشکده مسجد					
	مبادی تمدنی (۴۰)						الگوی مطلوب اجمالی (۲۰)			وضیت شناسی (۵)				ایده های پیشران		خروجی ها (۱۵)										
	انديشه مقام معظم رهبري	مبانی دینی و حکمی	مطالعات تاریخی	تجربه نگاری	غرب شناسی	اسناد بالا دستی	آینده پژوهی	پیشینه تحقیق	نظام شاخص	چهار چوب مفهومی	اصول کلی	امتداد عینی	سازمان ها	آمار	قوانین	مسائل	تعیین مسائل کلیدی	ایده پردازی خلاقانه	راهبردی	متون سیاستی		تولید ادبیات علمی (کتاب و مقاله و ...)	پردازی و ترویجی	کرسی های نظریه	دوره های آموزشی	خدمات مستشاری
درصد کل پروژه (۱۰۰)	۸	۱۲	۵	۵	۰	۲	۳	۲	۵	۱۰	۵	۱	۱	۱	۲	۵	۵	۱۵	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۱۰۰
تایید فرآیند	۸	۱۲	۵	۵	۰	۲	۳	۲	۵	۱۰	۵	۱	۱	۱	۲	۵	۵	۱۵	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۱۰۰

فصل دوم:

گزارش مدیریتی



پیشینه پژوهش

نمونه تحقیقات		
مدیریت مسجد: تدوین الگوی شایستگی منابع انسانی، طالقانی ۸۹	رهبری در مسجد؛ مورد مطالعه مسجد صفا، مهدوی کنی ۹۱	سرمایه انسانی
بازمهندسی ساز و کار اداره مساجد کشور با بهره‌گیری از منطق تحلیل سه‌لایه‌ای، بنایی ۹۶	سیاست‌گذاری فرهنگی مطلوب مسجد در جمهوری اسلامی ایران، باهنر ۹۳	مدیریت مسجد
راهبردهای معماری مساجد در تراز انقلاب اسلامی، محمدی ۹۵	نقش طرح کالبدی در حس مکان مسجد، فلاحت ۸۴	سازه و معماری
بررسی نقش مساجد در توسعه محله‌ای در شهر مشهد، احمدیان ۹۴	شناسایی و رتبه‌بندی شاخص‌های ارزیابی عملکرد مساجد تهران، میرغضنفری ۹۳	کارکرد عبادی
نقش مسجد در تکوین و رشد فرهنگ و تمدن اسلامی، حر ۹۴	نقش و عملکرد مسجد در تربیت، ضرابی ۷۹	کارکرد تربیتی-نوجوان
تربیت عبادی کودکان، ملکی ۹۰	راهکارهای مانوس نمودن کودکان با مسجد بر مبنای اصول بنیادین تربیتی، دهقان ۹۴	کارکرد تربیتی-کودک
سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی، نظریور ۸۹	پیوند بازار مسجد: انسجام اجتماعی در بازار تهران، حسینی قمی ۹۵	کارکرد اقتصادی
مساجد بازار تهران در نهضت امام خمینی(ره)، مهری ۸۳	نقش مساجد و دانشگاه‌ها در پیروزی انقلاب اسلامی، سلیمی ۸۳	کارکرد سیاسی
نقش فرهنگی مساجد در پیشگیری اجتماعی جرم در شهرستان آشتیان، نباتی ۹۷	میزان و چگونگی مشارکت زنان در مساجد، فرخی ۹۷	کارکرد اجتماعی
طراحی مسجد محله قیطریه با رویکرد ایجاد پیوند بین مسجد و کارکردهای فرهنگی و اجتماعی در بستر محله، صفوتی ۹۳	بررسی موانع جذب نوجوانان به مسجد بر اساس طرح شهید بهنام محمدی، سلطان محمدی ۹۴	کارکرد خانوادگی
مسجد و مدرنیته: مروری تحلیلی و جامعه‌شناختی به گفتمان‌های مسجد در ایران، فاضلی ۸۷	بایسته‌های طراحی مسجد بر مبنای کارکردهای فرهنگی-اجتماعی، مشایخی ۸۹	کارکرد فرهنگی
نقش ارتباطات سنتی در جنبش‌های سیاسی اجتماعی شیعه، الویری ۹۱	مساجد و ضرورت اهتمام به پایگاه‌های وسایل ارتباط جمعی نوین، محسن‌زاده ۹۶	کارکرد هنری و رسانه‌ای

هیأت اندیشه ورز

اعضای هیأت اندیشه ورز



حجت الاسلام میرمحمدیان

قائم مقام معاونت فرهنگی
سازمان تبلیغات اسلامی



حجت الاسلام محمد نوروزپور

مدیر مساجد و بقاع متبرکه
معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و
امور خیریه



حجت الاسلام محمدرضا مبلخی

عضو کمیسیون فرهنگی
مجلس شورای اسلامی



حجت الاسلام مهدی ماجدی

مدیر برنامه‌های فرهنگی
معاونت فرهنگی امور مساجد



دکتر مهدی ناظمی ارحکانی

عضو شورای عالی انقلاب
فرهنگی



دکتر میثم لطیفی

عضو هیأت علمی دانشگاه امام
صادق (علیه السلام)



دکتر وحید یاوری

عضو هیأت علمی دانشگاه امام
صادق (علیه السلام)



دکتر محمد حاجیلویی

عضو شورای عالی انقلاب
فرهنگی



جناب آقای مهدی حاجی محمدی

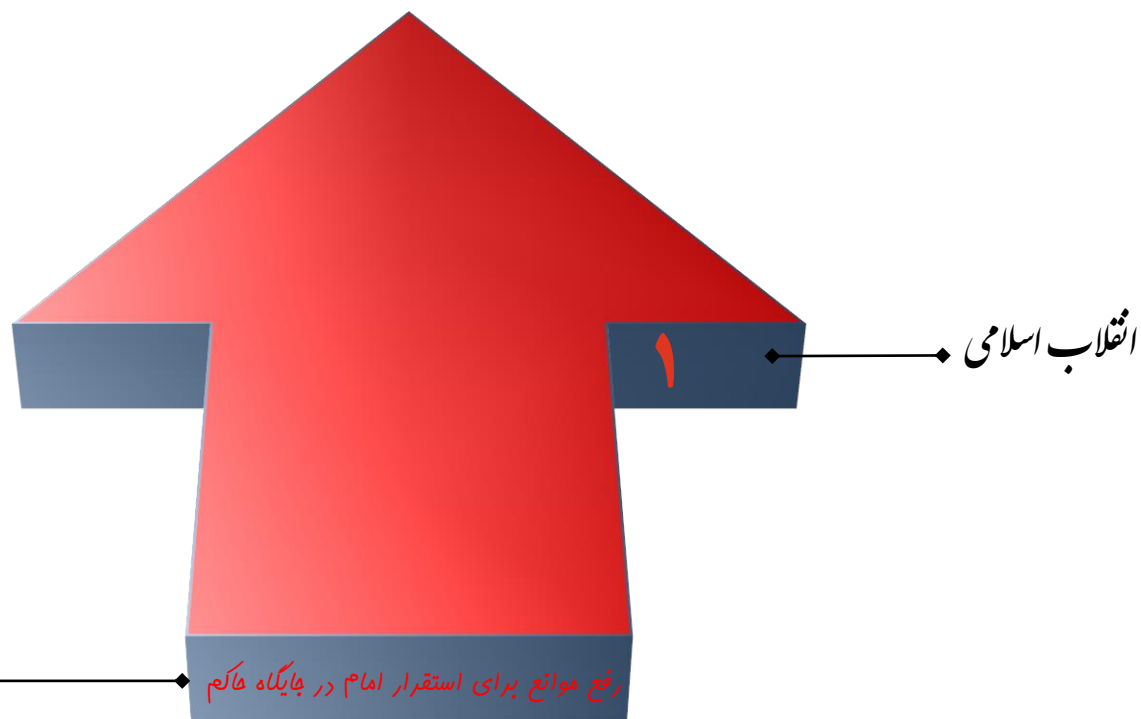
دبیر کارگروه مسجد سیمای
جمهوری اسلامی



جناب آقای سعید سعادت

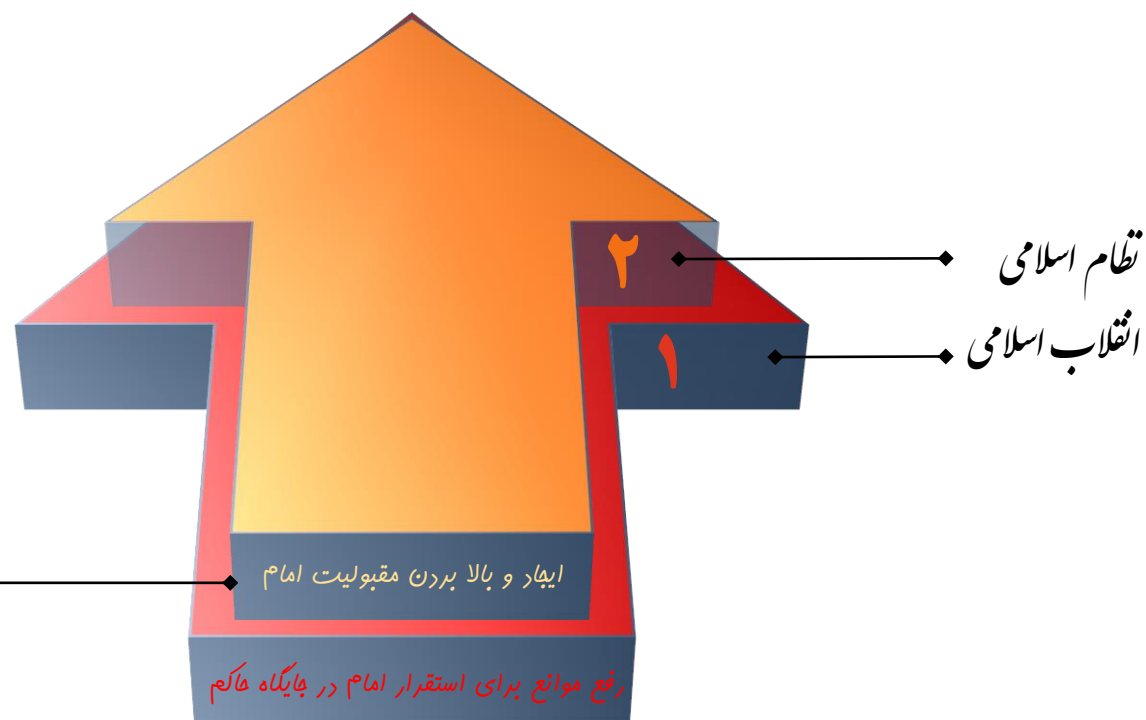
معاون فرهنگی کانون‌های
فرهنگی هنری مساجد

از انقلاب اسلامی تا تمدن اسلامی



«منظور از انقلاب اسلامی - که حلقه اول است - حرکت انقلابی است؛ و الا به کی معنا انقلاب شامل همه این مراحل می شود. اینجا منظور ما از انقلاب اسلامی، یعنی همان حرکت انقلابی و جنبش انقلابی که نظام مرتجع را، نظام قدیمی را، نظام وابسته و فاسد را سرنگون می کند و زمینه را برای ایجاد نظام جدید آماده می کند.»

از انقلاب اسلامی تا تمدن اسلامی



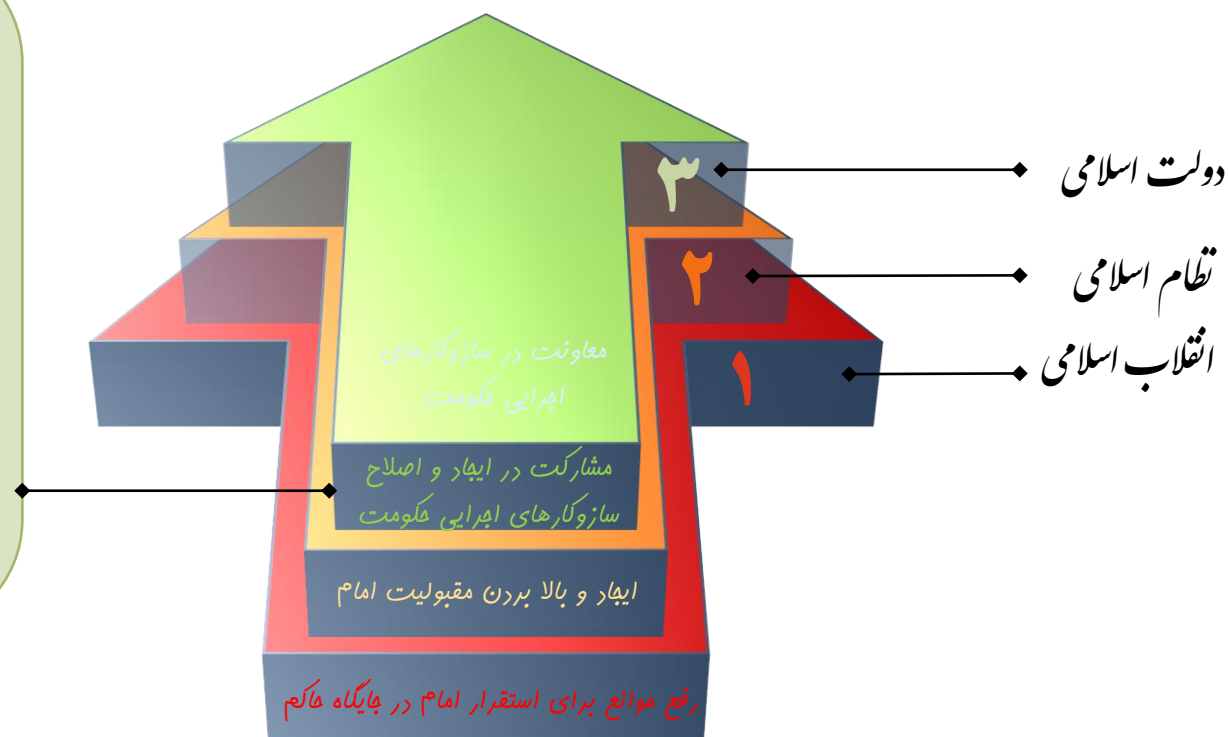
«منظور من در اینجا از نظام اسلامی، یعنی آن هویت کلی که تعریف مشخصی دارد که کشور، ملت و صاحبان انقلاب- که مردم هستند- آن را انتخاب می‌کنند. در مورد ما، مردم ما، انتخاب کردند: جمهوری اسلامی یعنی نظامی که در آن، مردم‌سالاری از اسلام گرفته شده است و با ارزش‌های اسلامی همراه است.»

مسجد در این مرحله، نقش ایجاد و بالا بردن مقبولیت امام در جایگاه حاکم اسلامی را دارد.

از انقلاب اسلامی تا تمدن اسلامی

«معنای شعار دولت اسلامی این است که ما می خواهیم اعمال فردی، رفتار با مردم، رفتار بین خودمان و رفتار با نظام های بین المللی و نظام سلطه امروز جهانی را با معیارها و ضوابط اسلامی نزد کتر کنیم. این شعار، بسیار با ارزش است.»

مسجد در این مرحله، نقش مشارکت در ایجاد و اصلاح سازوکارهای اجرایی حکومت اسلامی را دارد.

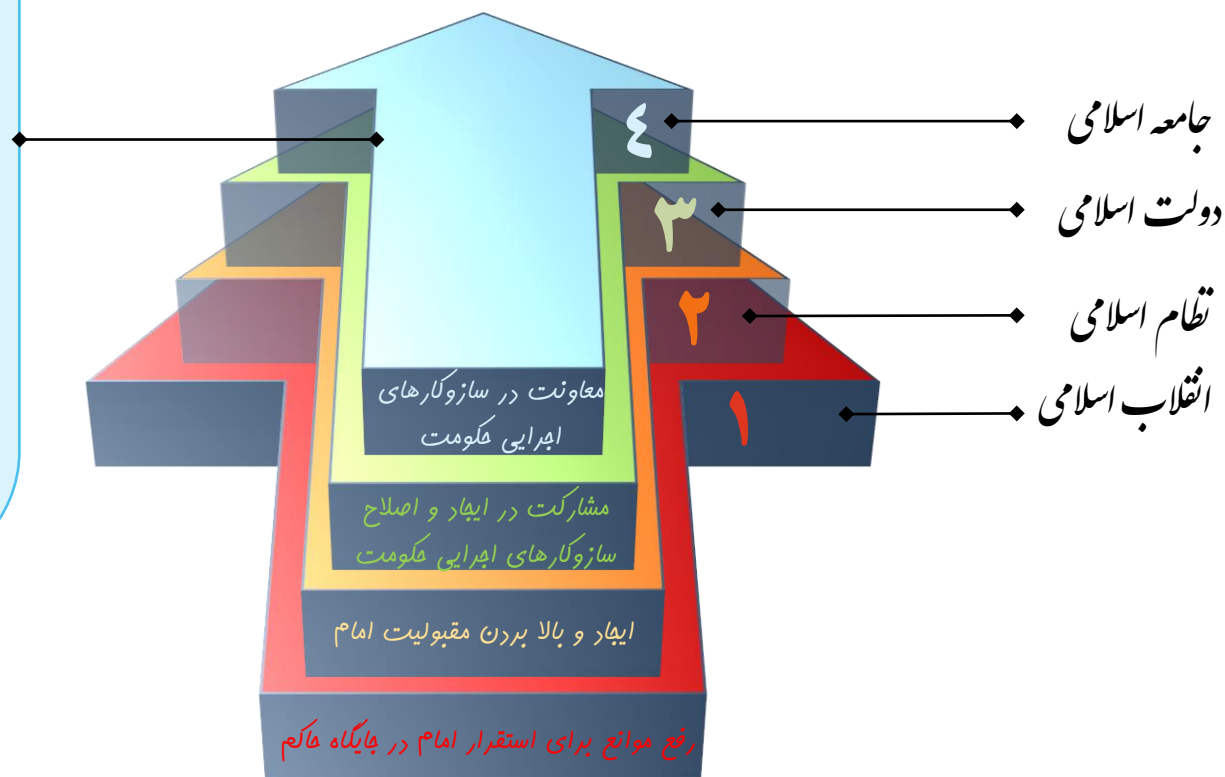


مبانی نظری

از انقلاب اسلامی تا تمدن اسلامی

«جامعه اسلامی یعنی جامعه‌ای که در آن، آرمان‌های اسلامی، اهداف اسلامی، آرزوهای بزرگی که اسلام برای بشر ترسیم کرده است، تحقق پیدا کند. جامعه‌ای عادل، برخوردار از عدالت، جامعه آزاد، جامعه‌ای که مردم در آن، در اداره کشور، در آینده خود، در پیشرفت خود دارای نقش‌اند، دارای تأثیرند، جامعه‌ای دارای عزت ملی و استغنائی ملی، جامعه‌ای برخوردار از رفاه و مبرای از فقر و گرسنگی، جامعه‌ای دارای پیشرفت‌های همه جانبه و بالأخره جامعه‌ای بدون سکون، رکود و توقف و درحال پیشروی دائم؛ این آن جامعه‌ای است که ما دنبالش هستیم.»

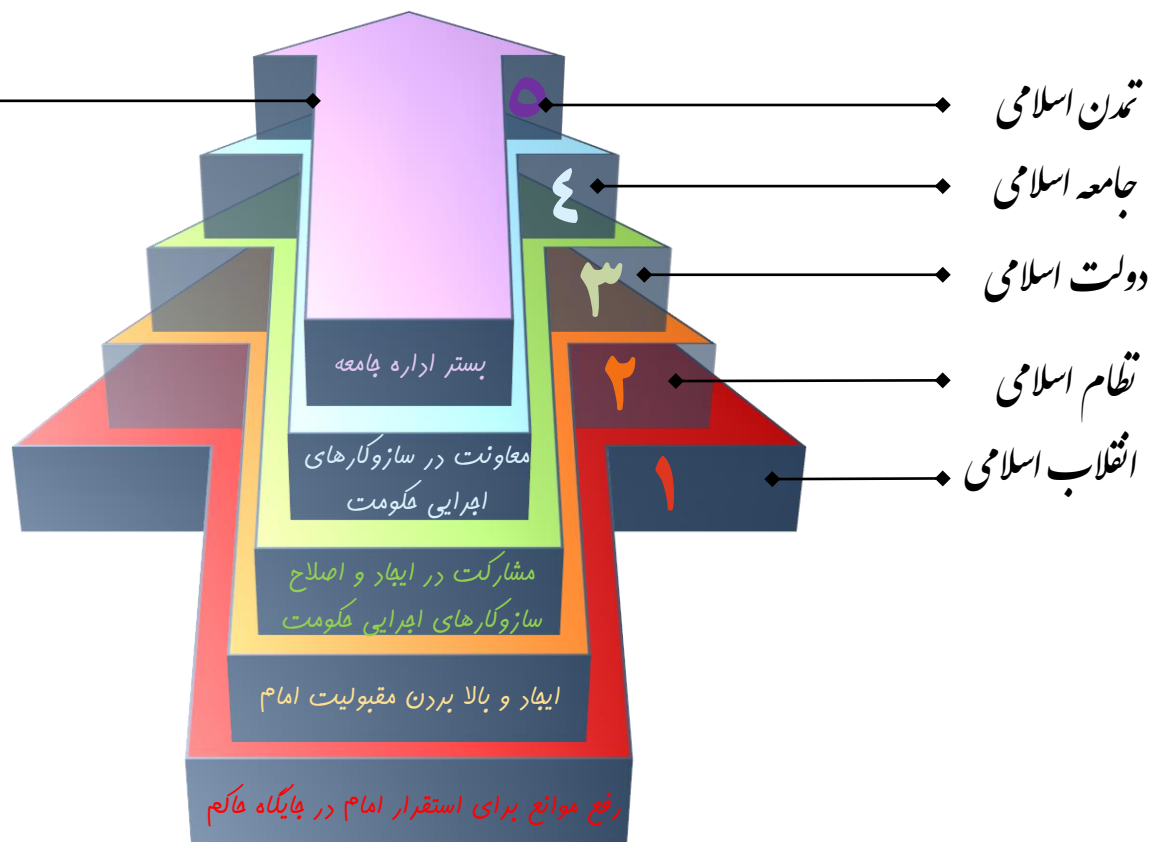
مسجد در این مرحله، نقش معاونت در سازوکارهای اجرایی حکومت اسلامی را دارد.



مبانی نظری

از انقلاب اسلامی تا تمدن اسلامی

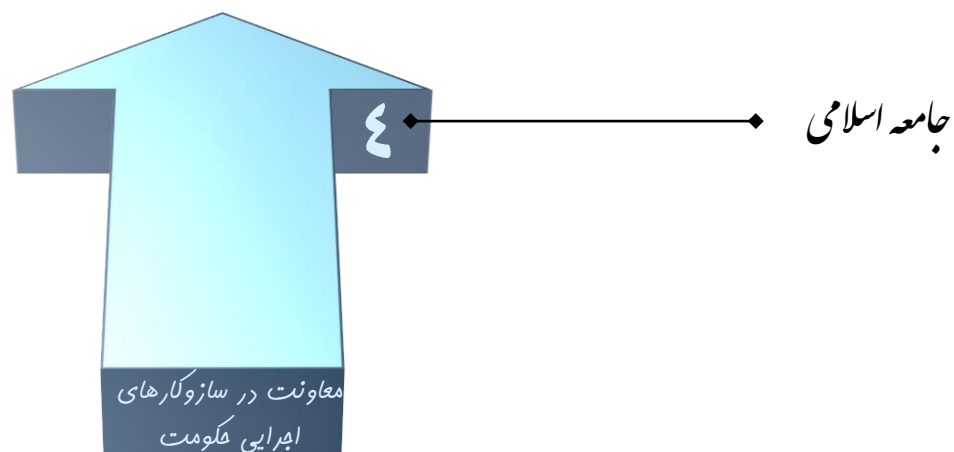
«برای این ملت، قضیه بنای یک نظام و تمدن اسلامی و یک تاریخ جدید یک قضیه جدی است. آن را جدی بگیرید. یک وقت در کشوری، یکی کودتا می‌کند و نظامی بر سر کار می‌آید. آن نظام چند صبحی هست بعد هم می‌رود یا یکی دیگر از او تحویل می‌گیرد و همه چیز به حال اول برمی‌گردد. اما آنچه در ایران اتفاق افتاد مسئله یک حرکت عظیم در مقیاس جهانی است.»
مسجد در این مرحله، **بستر اداره جامعه اسلامی** است.



از انقلاب اسلامی تا تمدن اسلامی

نگاه ما به مسجد در این سند، در مرحله **چهارم** سیر تمدنی است. چرا که در این مرحله وضعیت مطلوب **با توجه به وضعیت موجود** به صورت **دست‌یافتنی** ترسیم می‌شود.

یعنی با توجه به سیر تمدنی که انقلاب اسلامی ایران تا کنون داشته است، نقطه مطلوب فعلی با نگاه به نقطه مطلوب نهایی و زمینه‌های فرهنگی و تمدنی موجود معین می‌شود.



مقدمه ۲: در جامعه‌سازی اسلامی محله اصالت دارد

• به نظر می‌رسد در الگوی جامعه اسلامی، بر خلاف الگوهای غربی، جامعه‌سازی باید «**محله محور**» باشد.

• سنت پیامبر در تقسیم اراضی و منطقه‌بندی محله‌ای بدون توجه به میزان ثروت

• ساختار شهرهای اسلامی مانند بغداد در قرون اولیه پس از اسلام

• تاکید بر حقوق همسایه و عدم همنشینی با مشرکان در اسلام

• محوریت مساجد در محلات اسلامی

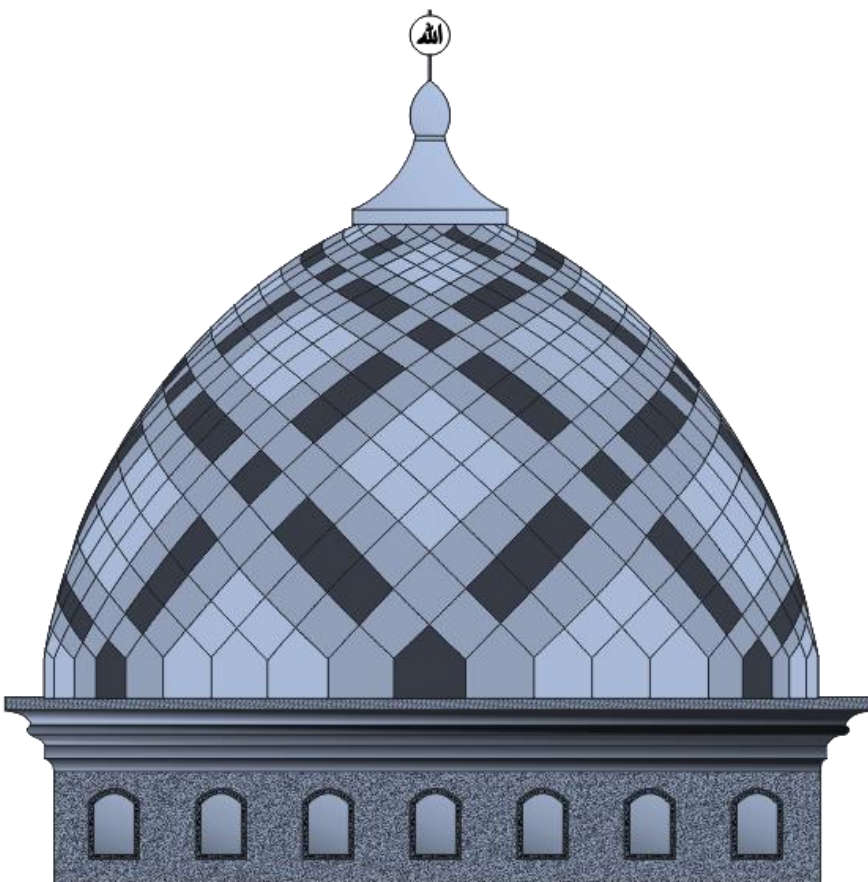
• **ساختار محله‌ای شهرها** مبتنی بر تعریف واحدهای اجتماعی با کارکردهای خاص در اندازه‌گیری‌هایی متناسب با ظرفیت روحی انسان برای ایجاد ارتباط نزدیک با دیگران و مراکز محله‌ها با میدان گام‌هایی متناسب با جمع شدن مردم و دیدارهای اجتماعی، **از دستاوردهای تمدن مسلمانان** است که با فرهنگ اسلامی شکل گرفته است (باقری، ۱۳۸۳: ۱۱)



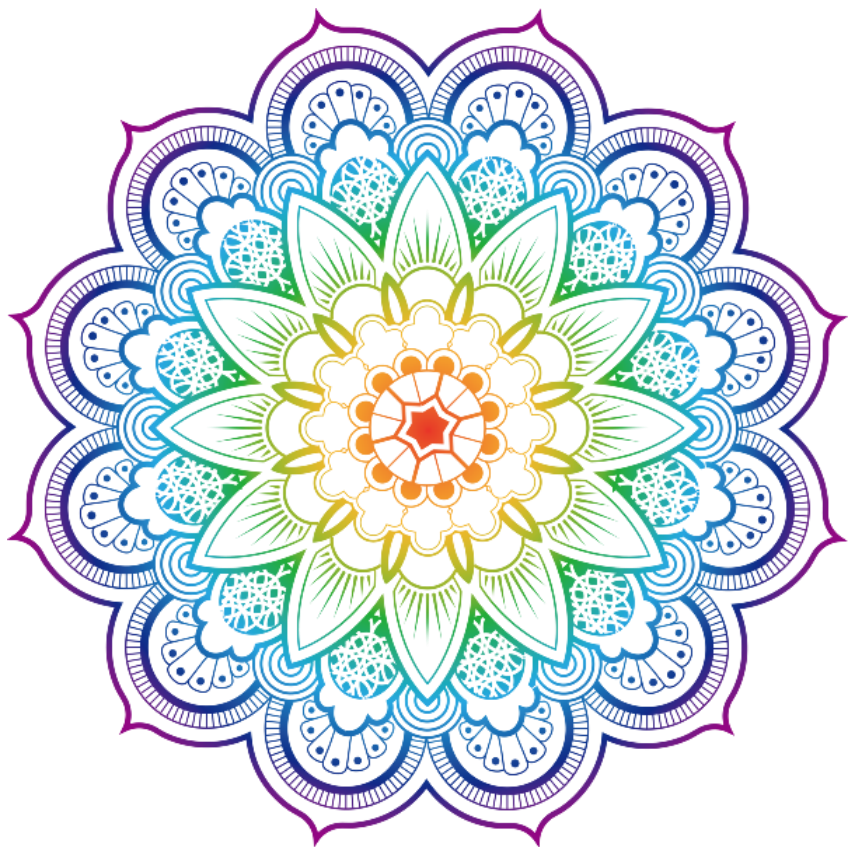
مقدمه ۳: در جامعه سازی اسلامی مسجد مرکزیت دارد

۳ دلیل اصلی مرکزیت مسجد در جامعه اسلامی:

1. مرکزیت مسجد از قرآن، روایات و سیره قابل برداشت است:
 - قرآن: آیات مربوط به مسجد ضرار
 - روایات: تاکید بر جایگاه مسجد و اهمیت حضور در آن
 - سیره اهل بیت علیهم السلام: جایگاه مساجد معصومین (ع) مانند مسجد قبا، مسجدالنبی و مسجد کوفه و بنا شدن مسجد در هر محله توسط رسول خدا(ص)
2. ظرفیت بالای مسجد برای پذیرش کارکردهای گوناگون به نسبت دیگر نهادهای اجتماعی به علت‌هایی مانند ظرفیت مخاطب، مقبولیت اجتماعی، پشتوانه تاریخی، گستردگی جغرافیایی و...
3. مسجد بستر فعالیت امامی است که خود محور جامعه است لذا باید محور و مرکز باشد



مقدمه ۴: در جامعه سازی اسلامی امام محوریت دارد



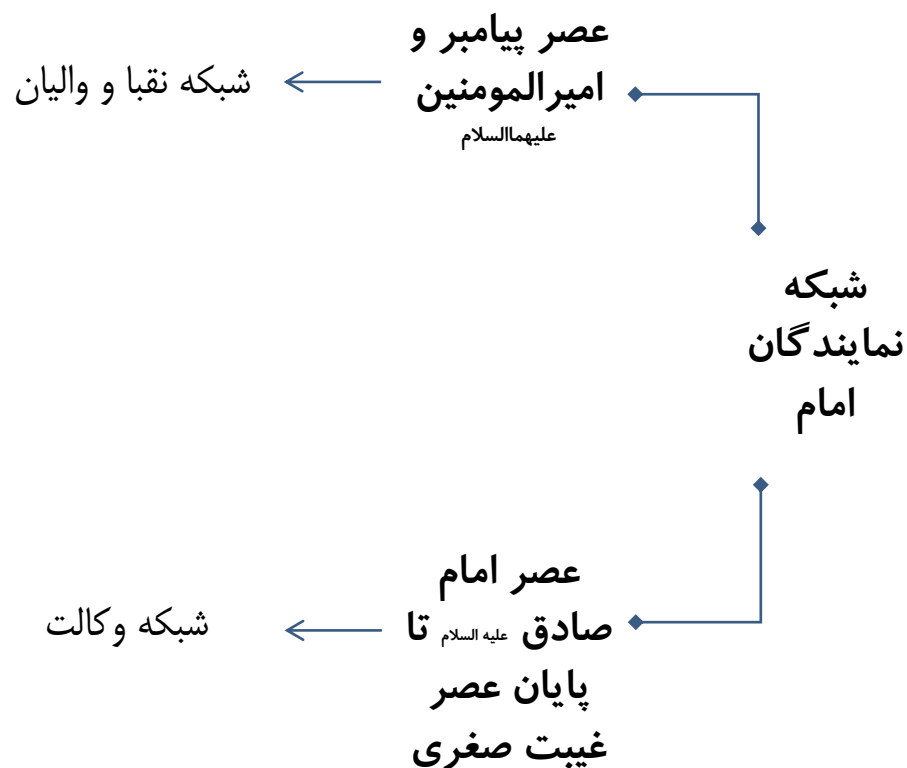
- نظام امام و امت شبکه‌ای از افراد است که بر مدار اسلام به صورت سلسله‌وار تحت امر امام جامعه قرار می‌گیرند.
- وکلای جامعه به صورت شبکه‌ای، رهنمودها و سرخطها و اشاره‌ها را از امام جامعه می‌گیرد و از طریق یک شبکه انسانی برای تمام لایه‌های اجتماعی و فرهنگی ترجمه و تفسیر می‌شود.
- نظام امام و امت، در واقع نرم افزار حرکت از انقلاب اسلامی به سمت تمدن اسلامی است. این سیر تمدنی بدون این نرم‌افزار محقق نخواهد شد و صد البته تحقق کامل تمدن اسلامی نیازمند حضور امام معصوم علیه السلام است.

مقدمه ۴: شبکه وکالت ساختار ارتباطی امام و امت

- امامان شیعه (ع) با لحاظ نمودن مقتضیات و ضرورت‌های موجود، اقدام به ایجاد **تشکیلاتی** نمودند که با سهولت بیشتری بتوانند با شیعیان‌شان در دورترین نقاط عالم اسلامی مرتبط بوده و شیعیان نیز از طریق این شبکه ارتباطی مطمئن بتوانند نیازهای شرعی و دینی خود را مرتفع سازند.
- این تشکیلات که از نیمه دوم عصر امامت، یعنی از عصر امام صادق (ع) به بعد آغاز به کار نمود، رفته رفته دارای نظم و گستردگی و هماهنگی بیشتری شد تا آنجا که در بعضی اعصار همچون عصر امامین عسکریین (ع) و سپس در عصر غیبت، به اوج گسترش و انسجام رسید و غالب نقاط شیعه‌نشین آن زمان در عالم اسلامی را زیر پوشش قرار داد. (جباری، ۱۳۸۲: ۴۹)

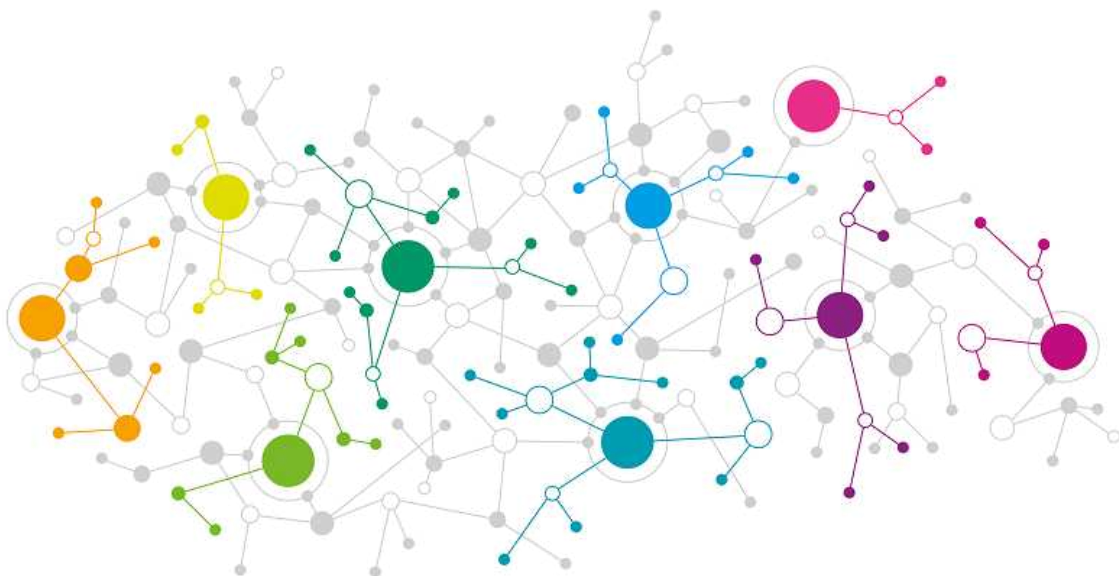


مقدمه ۴: شبکه وکالت ساختار ارتباطی امام و امت



مقدمه ۵: از امام معصوم تا ولی فقیه

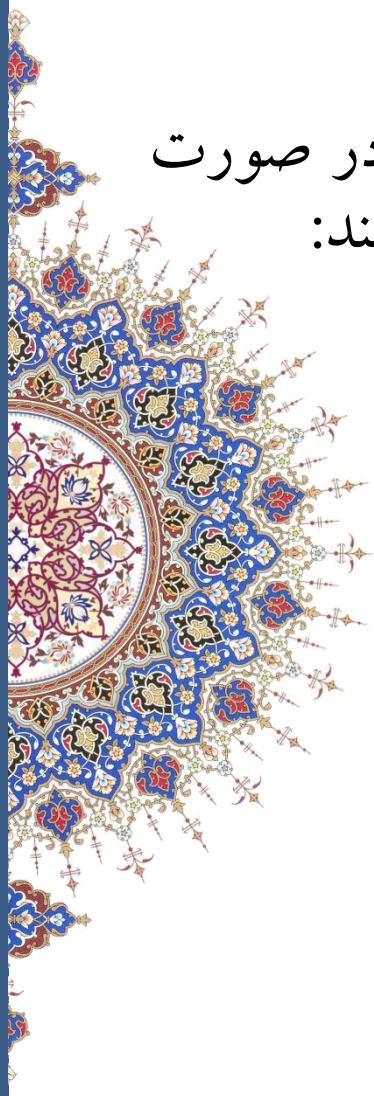
- در زمان غیبت امام عصر عجل الله تعالی فرجه با توجه به اهمیت موضوع ولایت، بر اساس نظریه ولایت فقیه امام، امر به ولی فقیه منتقل می‌شود.
- به نظر می‌رسد الگوی اداره تشکیلات شیعیان در زمان ائمه علیهم السلام یک الگوی پیوسته است که پس از غیبت صغری هم بایست ادامه پیدا کند.
- لذا ولی فقیه در جامعه اسلامی باید نمایندگان داشته باشد که نسبتشان به ولی فقیه، همانند نسبت وکلا است به امام معصوم.



مقدمه ۵: از ولی فقیه تا امام مسجد

- به نظر می‌رسد، در زمان غیبت امام معصوم و نیابت عام ولی فقیه، اکثر **ائمه مساجد** در صورت عمل به وظایف خود، به ۴ دلیل زیر بهترین گزینه برای نمایندگی ولی فقیه در محله باشند:

- علم به آموزه‌ها و احکام الهی (فقاہت)
- داشتن توان مدیریتی (کفایت)
- داشتن تقوا و صلاحیت اخلاقی (عدالت)
- بالا بودن جایگاه و ظرفیت اجتماعی‌شان در میان مردم (مقبولیت)



جمع‌بندی

- مقدمه ۱: در مراحل پنج‌گانه تمدن اسلامی، چشم‌انداز مسجد مطلوب در این طرح مرحله چهارم یعنی جامعه‌سازی است.
- مقدمه ۲: در جامعه‌سازی اسلامی «محلّه» اصالت دارد.
- مقدمه ۳: در جامعه‌سازی اسلامی «مسجد» مرکزیت دارد.
- مقدمه ۴: در جامعه‌سازی اسلامی «امام» محوریت دارد. تشکیلات شیعیان در نظام امام و امت از طریق نمایندگان امام در جامعه اداره می‌شود.
- مقدمه ۵: ولی فقیه در زمان غیبت جانشین امام بوده و همانند وی نیاز به نمایندگان برای اداره جامعه اسلامی دارد. بهترین نمایندگان در محله‌ها، «ائمه مساجد محلی» هستند.



مساجد «**مرکز جامعه‌سازی محله‌ای**» در جامعه اسلامی هستند و امام مسجد، امام محله است.

جامعه‌سازی محله‌محور اسلامی

- جامعه سازی
 - مردم موضوع جامعه‌سازی هستند یعنی در نهایت باید شاهد رشد جامعه و مردم باشیم.
 - مردم عامل جامعه‌سازی هستند یعنی این طور نیست که این رشد و آبادانی بدون مشارکت مردم و صرفا توسط حکومت یا نهادهای حکومتی شکل بگیرد.
- محله‌محور
 - برای محله‌محور شدن جامعه‌سازی نیاز است اصول زیر رعایت شود:
 - حفظ فرهنگ و اصالت محلی
 - اولویت محله و همسایه به نسبت دیگران
 - اهمیت روش‌های بومی و رعایت اقتضائات محله و نییچیدن نسخه واحد
 - سرمایه‌گذاری روی ظرفیت‌ها و استعدادهای محله

جامعه‌سازی محله‌محور اسلامی

• اسلامی

- مهمترین ویژگی‌های آرمان‌شهر اسلامی عبارتند از توجه به معنویت و روحانیت حیات انسان، احترام به رشد کرامت‌های انسانی، وحدت و عدالت
- مهمترین اصول اسلامی در ساخت جامعه عبارتند از:
 - هدف وسیله را توجیه نمی‌کند.
 - دنیاگرایی، اشرافیت و تجمل‌گرایی نفی می‌شود.
 - نهاد خانواده در جامعه اسلامی اصالت دارد و باید حفظ و تقویت شود.
- مهم‌ترین ابزارهای ساختن جامعه اسلامی اطاعت از امام و ولی امر، امر به معروف و نهی از منکر، تعاون و مساوات است.
- جامعه اسلامی دو محور دارد. محور عمودی آن ولایت (هدایت امام و اطاعت امت) و محور افقی آن اخوت است. برای جامعه‌سازی اسلامی باید رابطه عمودی و افقی جامعه بر این اساس اصلاح شود.

تعریف جامعه‌سازی محله‌محور اسلامی

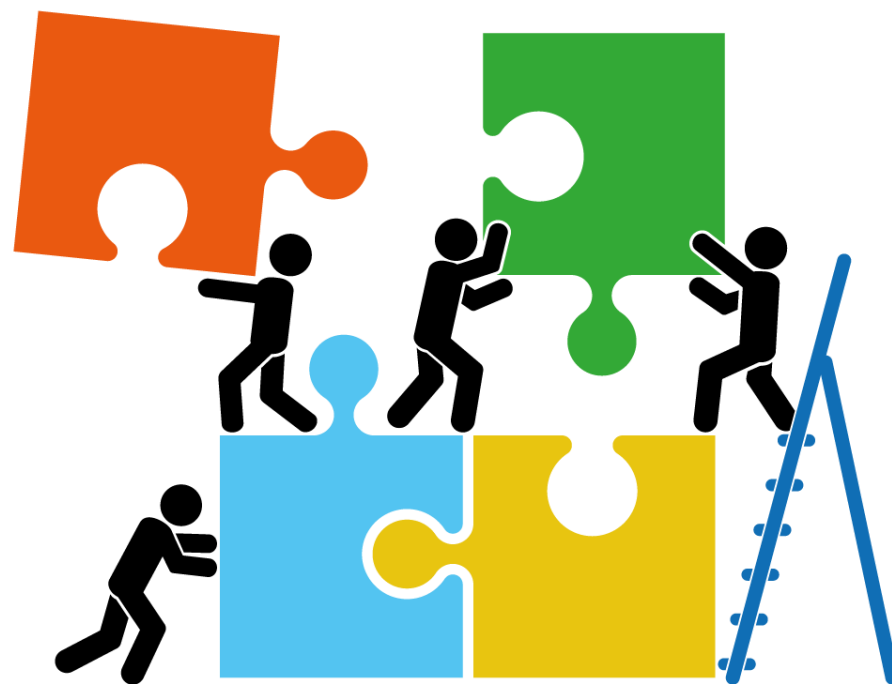
حرکت به سمت یک جامعه آرمانی با محوریت عبادت خدا و اطاعت از امام و ولی امرش، مبتنی بر بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت‌های مردمی در جهت رشد و تعالی عقل و ایمان مردم که از هسته‌های محله‌ای آغاز و به کل جامعه گسترش پیدا می‌کند.

در این نوع جامعه‌سازی مسجد نقش کانونی را در محله ایفا می‌کند

شخصه‌های اصلی جامعه‌سازی محله‌محور اسلامی

مهم‌ترین شاخصه‌های **جامعه‌سازی محله‌محور اسلامی** عبارتند از:

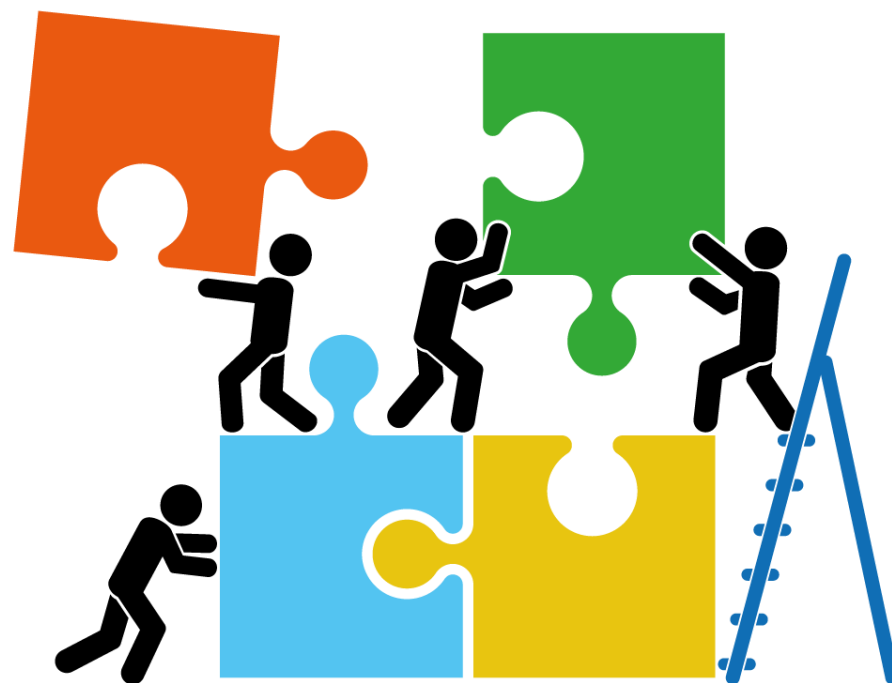
- **تقوآمداری و محوریت ایمان:** تفاوت اصلی جامعه اسلامی با غیر آن در ایمانی بودن آن است. ثروت، قدرت، تیم و طائفه و... نباید در جامعه‌سازی محله ملاک قرار گیرد.
- **تقویت جایگاه امام و ولی فقیه:** اداره جامعه اسلامی با امام آن است. برای جامعه‌سازی اسلامی باید جایگاه امام و یا جانشین او تقویت شود و مردم به اطاعت از امام تشویق گردند.
- **مردم محوری و مشارکت مردمی:** مردم رکن محله‌اند. جامعه‌سازی در محله باید مبتنی بر مشارکت مردم باشد هرچند ممکن است از نهادها و سازمان‌ها نیز استفاده شود.
- **هم‌افزایی ظرفیت‌های محلی:** محله سرشار از ظرفیت‌های مختلف است. اتصال و ارتباط این ظرفیت‌ها به یکدیگر می‌تواند منشاء تحول و تعالی محله باشد.
- **حفظ محله و فرهنگ محلی:** توسعه باید از محله آغاز شود و فرهنگ و آداب و رسوم محلی حفظ شده و بر روی ظرفیت‌های محله‌ای سرمایه‌گذاری شود.



شاخصه‌های اصلی جامعه‌سازی محله‌محور اسلامی

مهم‌ترین شاخصه‌های **جامعه‌سازی محله‌ای اسلامی** عبارتند از:

- **عملگرایی:** از دل جامعه‌سازی باید فایده عملی بیرون بیاید. جامعه‌سازی که فقط در نظر، ایده و فکر متوقف شود به کار نمی‌آید.
- **نیازمحوری و مسئله‌محوری:** جامعه‌سازی باید از نیازها و مسائل اصلی شروع شود. البته این به معنای اقتضایی کار کردن نیست.
- **وحدت‌آفرینی (ایجاد محبت و رفع اختلاف):** از مهم‌ترین عناصر یک جامعه آرمانی اتحاد و یک‌زبانی، همدلی و عدم اختلاف است و گرنه افراد جدای از یکدیگر را جامعه نگویند.
- **توانمندسازی:** مردم باید در فرایند جامعه‌سازی توانمند شوند نه اینکه به نهادها و گروه‌ها وابسته‌تر شوند.
- **نیروسازی و کادرسازی:** جامعه‌سازی باید منجر به تربیت نیروی تراز برای جامعه شود. جامعه تراز به افراد تراز آن شناخته می‌شود.

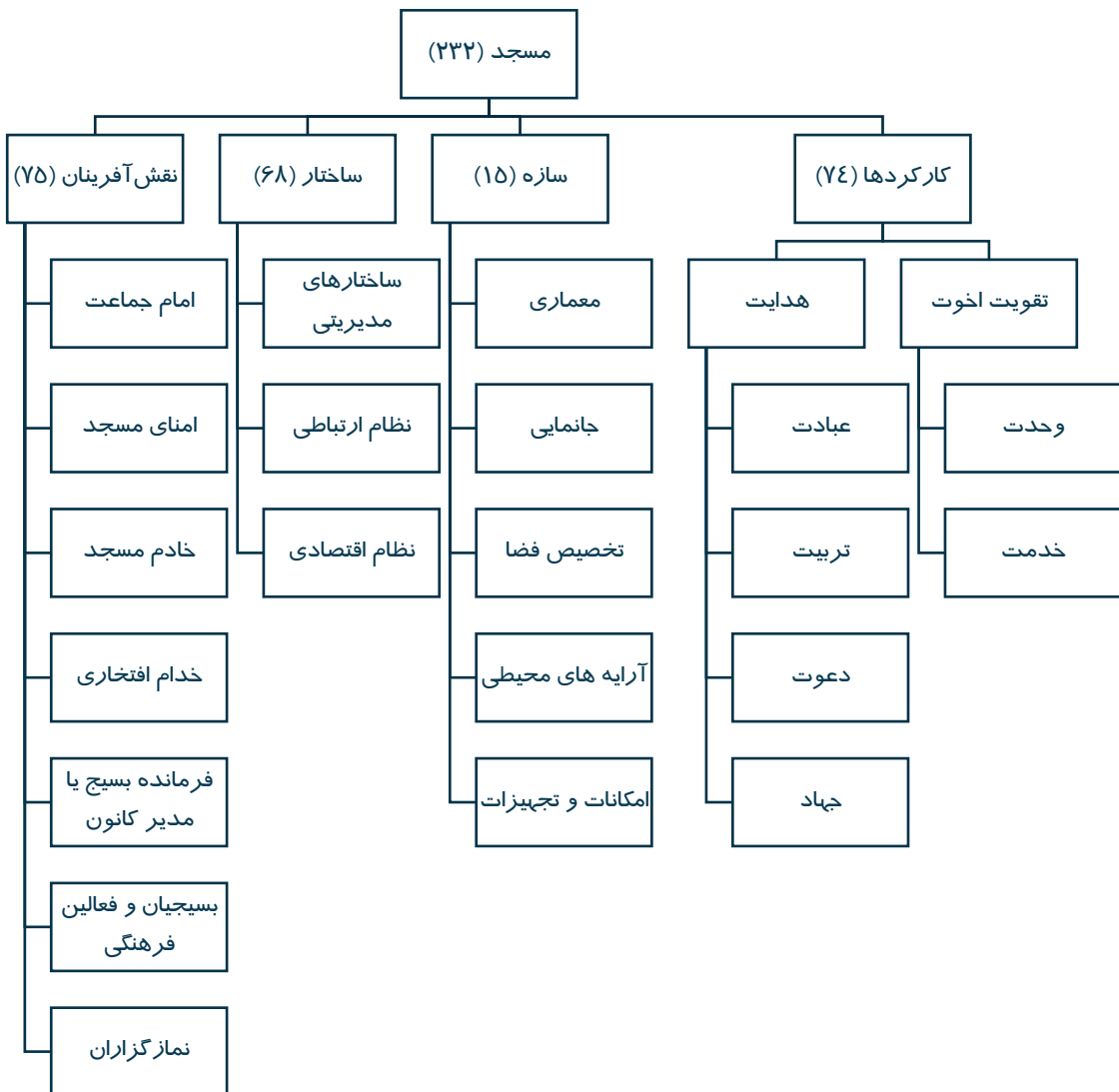


مسجد مطلوب در منابع



نظام شاخص

شاخص‌های مسجد تراز



چارچوب مفهومی

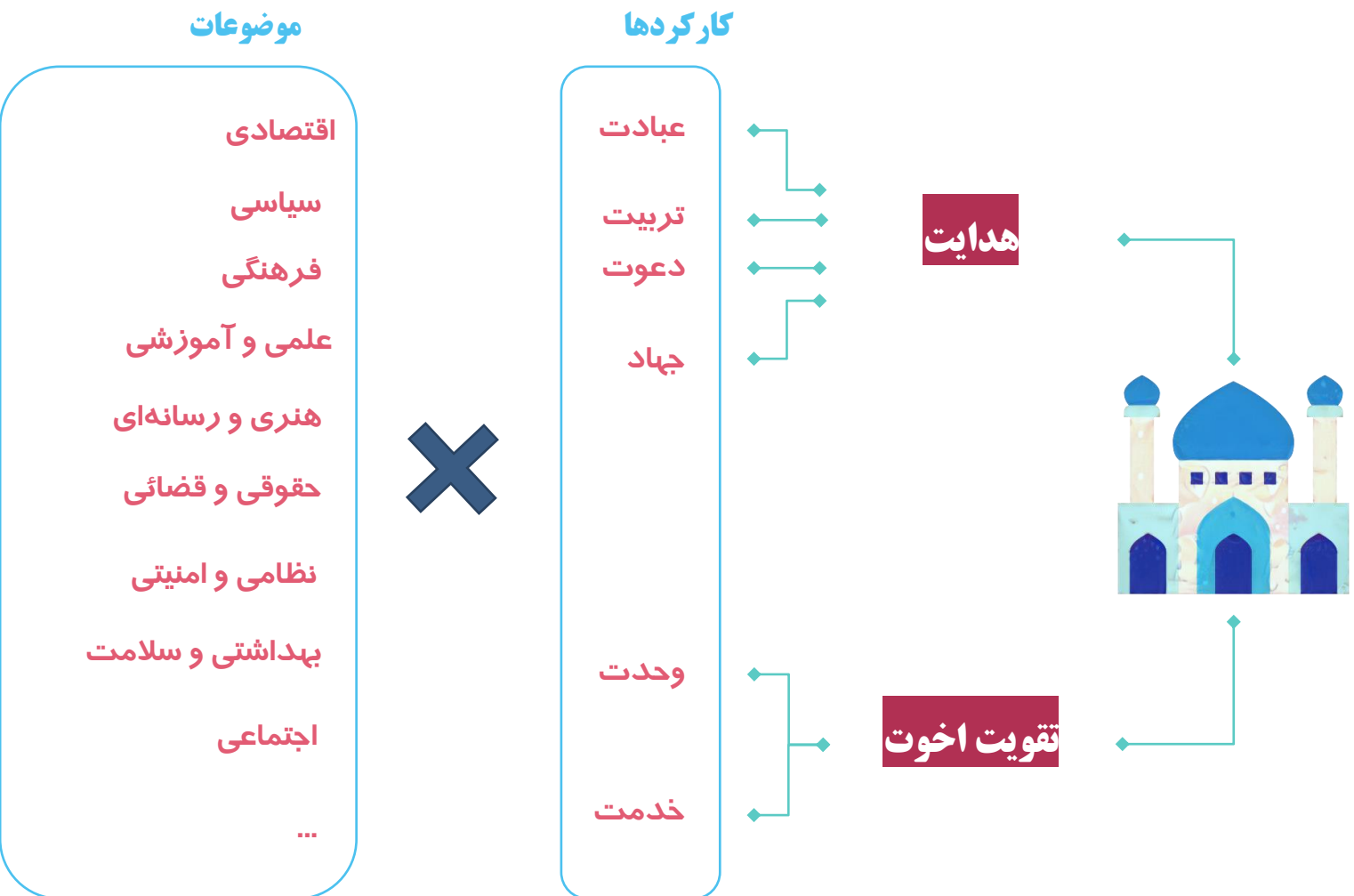
عوامل موثر بر
مسجد

ارکان درونی مسجد

اثرات بیرونی مسجد

کارکردها	سازه	ساختار	سرمایه انسانی	راهبردها و سیاست‌ها
عبادت ☐	معماری مسجد ☐	مدیریت نیرو انسانی ☐	کارگزاران مسجد ☐	تدوین اسناد، نقشه راه، قوانین و مقررات ☐
تربیت ☐	جانمایی مسجد ☐	مدیریت فرهنگی ☐	مخاطبان مسجد ☐	سازمان‌ها و نهادهای مرتبط ☐
دعوت ☐	تخصیص فضا ☐	مدیریت اقتصادی ☐		سازمان‌های و نهادهای موازی ☐
جهاد ☐	آراییه‌های محیطی ☐			
وحدت ☐	امکانات و تجهیزات ☐			
خدمت ☐				

نظام کارکردی مسجد



نظام کارکردی مسجد

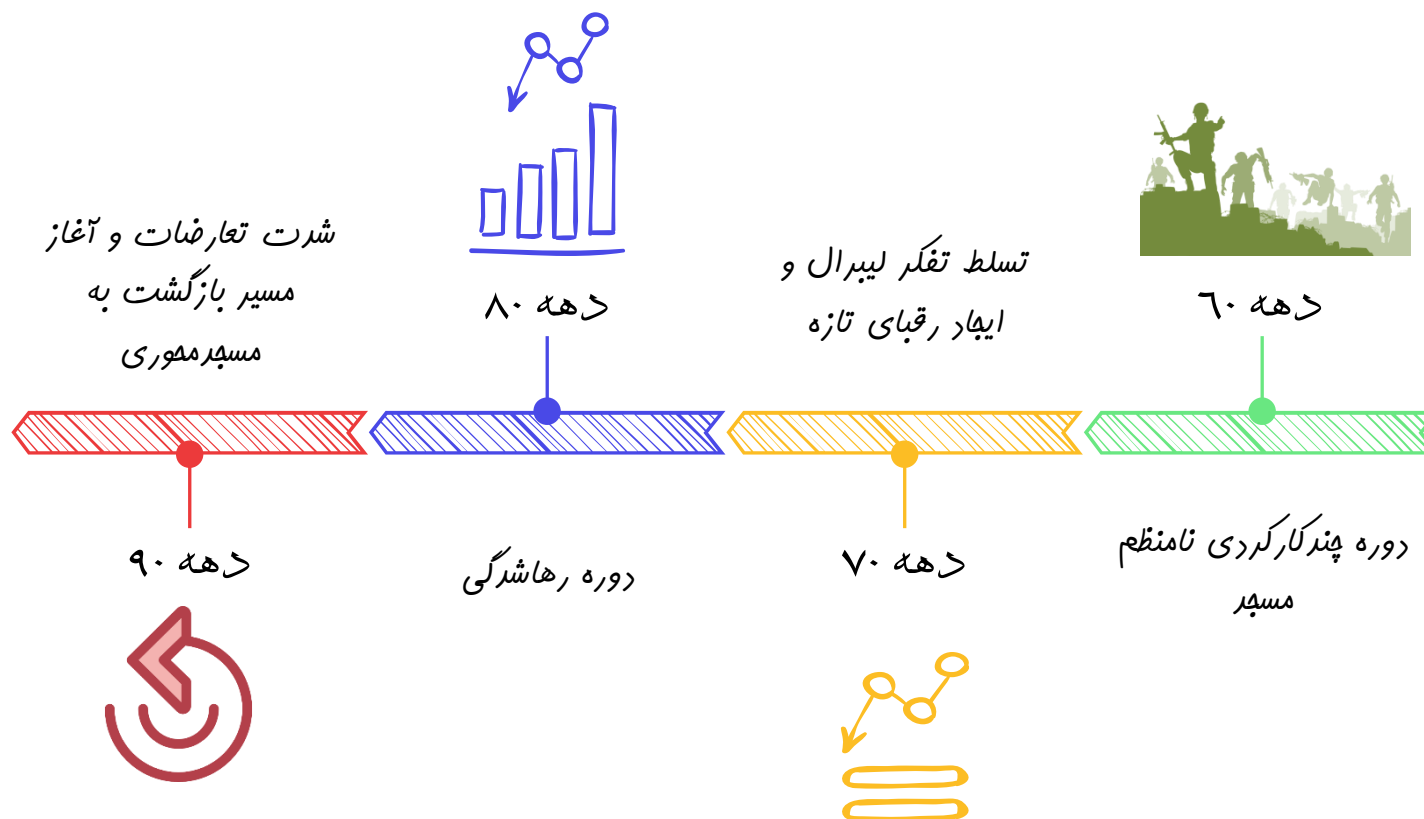
تعریف کارکردهای اصلی مسجد

عبادت		عبادت به هر عملی که مقرون به قصد قربت الهی باشد گویند. اما در اینجا منظور «اعمال و مناسک عبادی» است.
تربیت		تربیت عبارت است از ایجاد شرایط و عوامل لازم و کمک به شخص مورد تربیت، برای شکوفایی استعدادهايش در تمام ابعاد وجودی خویش به‌طور هماهنگ. در تربیت اسلامی مربی باید به لحاظ ایمانی علو داشته باشد.
دعوت		دعوت در اینجا یعنی فراخواندن و تشویق و ترغیب دیگران برای پذیرش ایمان و اسلام. مخاطب دعوت در اینجا غیرمسلمانان و یا اهل معصیت هستند.
جهاد		جهاد یعنی جنگیدن با دشمنان خدا که نه تنها دعوت اسلام را نپذیرفته‌اند بلکه به مقابله با آن می‌پردازند.
وحدت		وحدت در اینجا به معنای مهرورزی و کنار گذاشتن اختلافات بین مومنین و مسلمانان است.
خدمت		خدمت یعنی نفع رساندن مومنین به یکدیگر

الگوی مطلوب اجمالی

کارکرد	عبادت	تربیت	دعوت	جهاد	وحدت	خدمت
چارچوب کلی	ارتباط با خدا (نماز و نیایش)، ارتباط با قرآن (قرائت و حفظ و تفسیر)، ارتباط با اهل بیت (توسل، هیئت، زیارت)	تربیت فردی، خانوادگی و اجتماعی	دعوت از طریق آشنا کردن، از طریق افتخار کردن، از طریق محبت کردن	آموزش، سازماندهی، به کارگیری	مهرورزی و مساوات، رفع کدورت و اختلاف	آموزشی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، پزشکی، خانوادگی و...
اصول	مهم‌ترین برنامه هر مسجدی آن است که یاد خدا را زنده کند. طبیعی است که هیچ برنامه‌ای مقدم بر عبادت و ذکر نیست.	هدف وسیله را توجیه نمی‌کند	هدف وسیله را توجیه نمی‌کند	همه آحاد مسلمانان باید آماده رزم و پیکار با دشمنان خدا باشند.	مومنین با یکدیگر برادرند.	مومن در صورت توان باید دست مومن دیگر را بگیرد. همسایه در اولویت است.
نظام مسائل	کیفیت و کمیت برنامه‌های عبادی در مساجد مطلوب نیست و بسیار از مساجد نماز جماعت ندارند.	اغلب مساجد برنامه خاصی برای تربیت اهالی مسجد ندارند.	عمده مساجد مومنین نمازگزار را مخاطب خود می‌دانند و برای دیگر افراد جامعه برنامه‌ای ندارند.	موضوع امر به معروف و نهی از منکر محدود به مسائلی چون حجاب و شراب خواری شده و به پایگاه‌های بسیج وابسته شده است.	اختلاف بین ارکان مسجد مانند امام جماعت، هیئت امناء، بسیج، خادم و... در عموم مساجد وجود دارد	اغلب مساجد برنامه خدمت‌رسانی محله‌ای ندارند.
راهکارها	۴۲ راهکار	۳۵ راهکار	۳۸ راهکار	۲۲ راهکار	۲۹ راهکار	۵۸ راهکار
ایده تحولی	برگزاری نماز جماعت مدارس در مسجد	تربیت مربی برای مساجد	دعوت از غیر مسلمانان و اهل معصیت برای شرکت در مراسم عزاداری اباعبدالله علیه السلام	ارائه آموزش‌های جذاب و حرفه‌ای نظامی در مساجد به گروه‌های مردم	مشخص نمودن حوزه اختیارات نهادهای مرتبط با مسجد و ارکان داخلی مسجد از طریق قانونگذاری	ایجاد بستر مجازی برای مساجد به جهت ارائه خدمات و امکانات خود به محله
امتداد عینی	بعضی از مساجد، مثل مسجد الرضاعیه - السلام مشهد، حالت شبانه روزی دارند؛	مسجد صفای تهران، با ایجاد مدرسه مسجد محور به تربیت جوان مومن انقلابی می‌پردازد	در مسجد (مرکز اسلامی) هاصورگک برای جوانان مسیحی سخنرانی ترویجی برگزار می‌شود.	مسجد صاحب الزمان در روستای کبود گنبد پاکدشت برای خواهران و برادران آموزش نظامی برگزار می‌کند.	در مسجد جامع چادگان هرساله در روز عید غدیر بین نمازگزاران عقد اخوت خوانده می‌شود.	مسجد امام سجاد (ع) تهران خدمات زیادی را در ایام کرونا انجام داده مانند ضدعفونی معابر، توزیع بسته معیشتی.

وضعیت مساجد ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی



آمارها

تعداد مساجد ایران

۷۰,۰۰۰

باب مسجد

۷۲,۰۰۰

باب مسجد

۷۹,۰۰۰

باب مسجد

سازمان تبلیغات



ستاد اقامه نماز
و سازمان اوقاف



ستاد هماهنگی
کانون‌های مساجد
کشور



افزایش حدود سه برابری
نسبت به قبل انقلاب

به ازای هر
یک مسجد
۱۱۵۰ نفر



به ازای هر
یک مسجد
۱۱۰۰ شیعه

به ازای هر
یک مسجد
۵۰۰ سنی

بیش از
۳۰,۰۰۰
مسجد بدون
امام جماعت

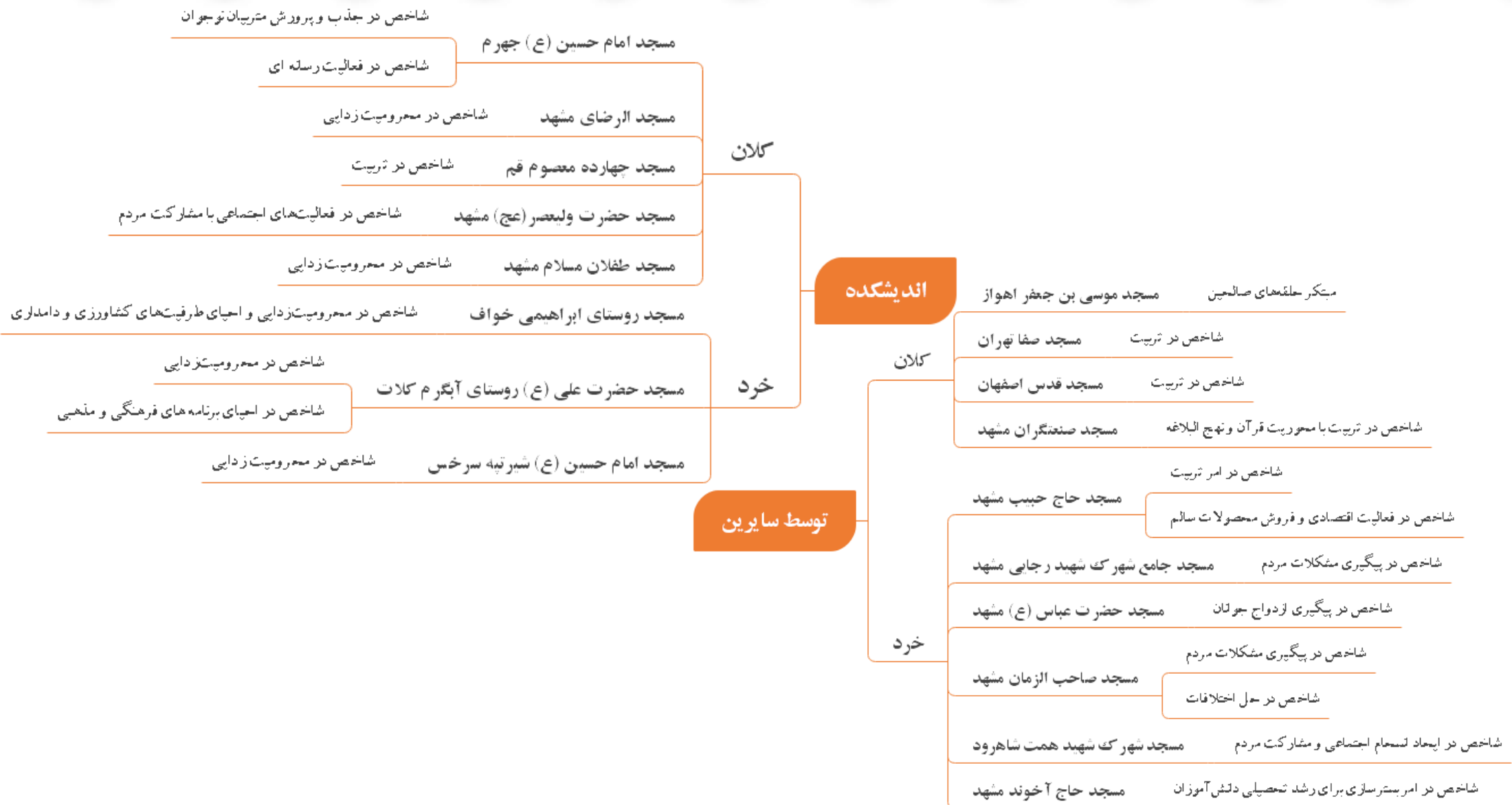


به ازای هر
یک مسجد
۱۸۹۰ نفر

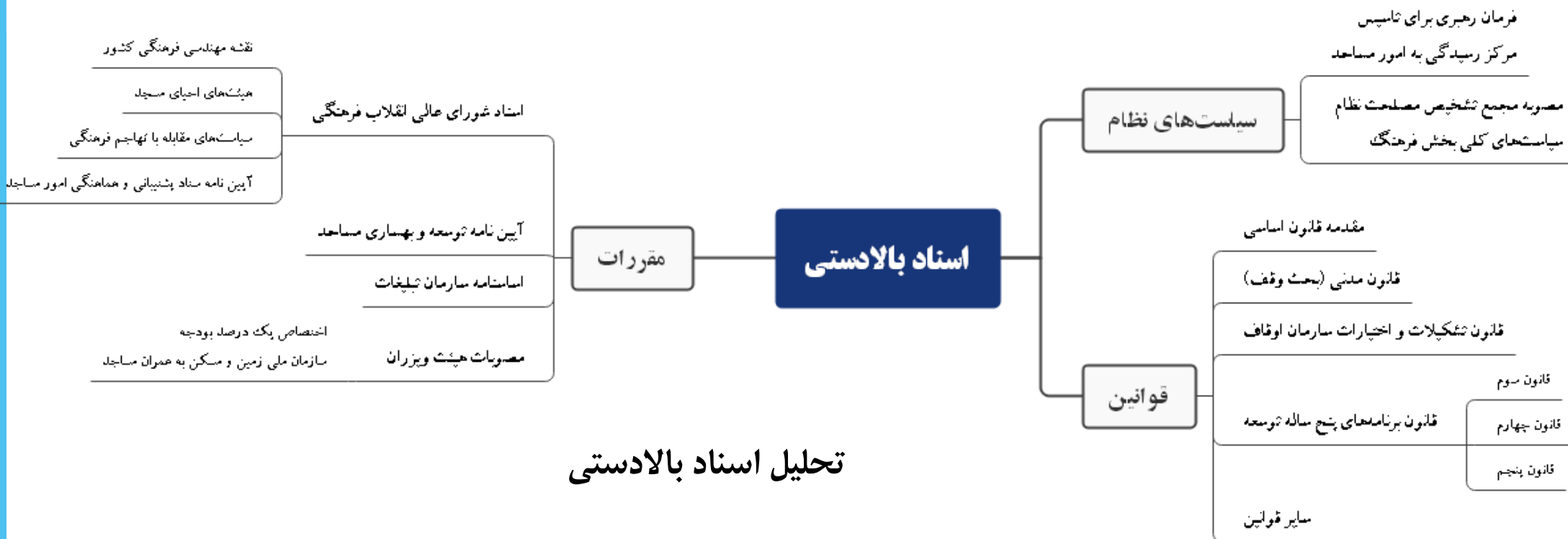
به ازای هر
یک مسجد
۲۲۸۵ شیعه

به ازای هر
یک مسجد
۵۰۰ سنی

تجربه نگاری مساجد موفق



اسناد بالادستی



تحلیل اسناد بالادستی

- غفلت از مسجد در قانون اساسی!
- توجه به مسجد در سیاست‌های بخش فرهنگ
- فرمان رهبری در تأسیس مرکز رسیدگی به امور مساجد
- فقدان متولی مشخص در سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ها و قوانین
- توجه نسبی به مسجد در برنامه‌های پنج ساله و قوانین عادی

نظام مسائل

الف) مسائل قانونگذاری و سیاستگذاری

- نبود شورای سیاستگذاری و هماهنگی امور مساجد
- عدم تدوین و تصویب سند تحول مساجد در شورای عالی انقلاب
- نیاز به اصلاح ساختار نهادهای مسجد با تصویب قانون در مجلس
- نیاز به بازنگری در قوانین مسجد و ابلاغ سیاستهای کلی مسجد توسط مقام معظم رهبری
- جایابی مسجد در برنامه ۵ ساله هفتم (دکتر ناظمی اردکانی)

ب) مسائل مدیریتی

- عدم مدیریت مساجد با شورایی به ریاست شورای سیاست گذاری ائمه جمعه
- عدم انطباق ساختار مدیریت مساجد بر اساس جایگاه ولی فقیه و نمایندگان او در استان‌ها

ج) مسائل ایجاد تشکیلات

- نبود مرکزی واسط میان خدمات دهندگان فرهنگی و خدمات گیرندگان فرهنگی
- عدم تاسیس تشکیلات ثابت پشتیبان برای مساجد
- عدم تاسیس مرکز آموزش، مشاوره و پشتیبانی مسجدمحور
- عدم وجود منابع مالی پایدار برای مساجد.
- عدم شبکه‌سازی مساجد (حضور و مجازی)
- عدم جبهه‌سازی مساجد
- عدم ایجاد سازوکار رصد برخط و به‌روز. (دکتر لطیفی)

د) مسائل تغییر جایگاه مسجد

- واسط نبودن مسجد در خدمات شهری محله و سازمان‌ها
- واسط نبودن مسجد واسطه در ارتباط خدمات اجتماعی با نیازمندان
- متولی نبودن مسجد در خدمات اجتماعی به مردم
- نیاز به تبدیل شدن مسجد به هاب (قطب)
- عدم الگوسازی مساجد موفق
- عدم ایجاد رقابت بین مساجد با برگزاری جشنواره مسجد برتر طراز اسلامی
- هر مسجد باید یک گروه جهادی محله‌ای باشد
- کمبود هیئات محلی به میزبانی مساجد
- عدم وجود برنامه‌های منسجم بازی و اردوی مسجدی
- عدم تصویرسازی جریان تربیتی در مسجد در رسانه (فیلم، سریال و...)

و) مسائل برنامه‌ای

دسته‌بندی نظام مسائل مسجد

در نهایت، نظام مسائل مسجد در به ۴ دسته کلی قابل تقسیم است:

1. مغفول ماندن کارکردهای مسجد در جامعه
2. تصویر نادرست مردم از جایگاه مسجد در جامعه
3. سیاستگذاری نادرست یا ناکارآمد مسئولین در حوزه مسجد
4. کاستی در تربیت نیروی متخصص برای فعالیت در مساجد



جمع‌بندی تحلیل وضعیت مساجد ایران

۱- تعدد مراجع قانون‌گذار در حوزه مسجد و وجود سازمان‌ها و نهادهای مختلف در مقام متولی

۲- عدم تشخیص یکپارچه مسائل، برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری در راستای سیاست‌گذاری

همه‌جانبه

۳- هیچ دستگاه و نهادی متولی پیگیری اجرای هدفمند قوانین موجود نیست.

۴- قلت مطالبه‌گری اجتماعی در حوزه‌ی اجرای مقررات و توجه به رسالت‌های سازمانی

۵- ضرورت ایجاد بسترهای گفت‌وگو در زمینه‌ی توجه به مساجد کشور



ایده پردازی اولیه

ایده پردازی بر مبنای جامعه سازی دینی

هدایتگری

اصلاح رابطه عمودی جامعه

عبادت

تربیت

دعوت

جهاد

محافل تلاوت

تلاوت سیاق محور
مسجد شبانه روزی

✓ هیئت مسجد

احیای شب‌های جمعه

اردوگاه‌های مسجدی
مسابقات کتابخوانی
لیگ علم و دانش
مهدهای مسجدی

دعوت خانه به خانه
✓ سریال تلویزیونی
✓ مرکز مشاوره تربیتی
تربیت مبلغ مسجدی

صندوق مسجدی مقاومت
آموزش‌های نظامی
تحریم کالاهای صهیونیستی
گروهان‌های سایبری

پیوند مساجد اسلامی
حضور و غیاب نماز گزاران
✓ امام جماعت جهادی
عقد اخوت مسجدی
بهشتیان مسجدی

تقویت اخوت

اصلاح رابطه افقی جامعه

وحدت

خدمت

مهارت آموزی محله‌ای
✓ قانونگذاری مسجد
اردو جهادی در مسجد
✓ شبکه اجتماعی مسجدی
✓ حلقه‌های واسط

توصیف ایده‌ها

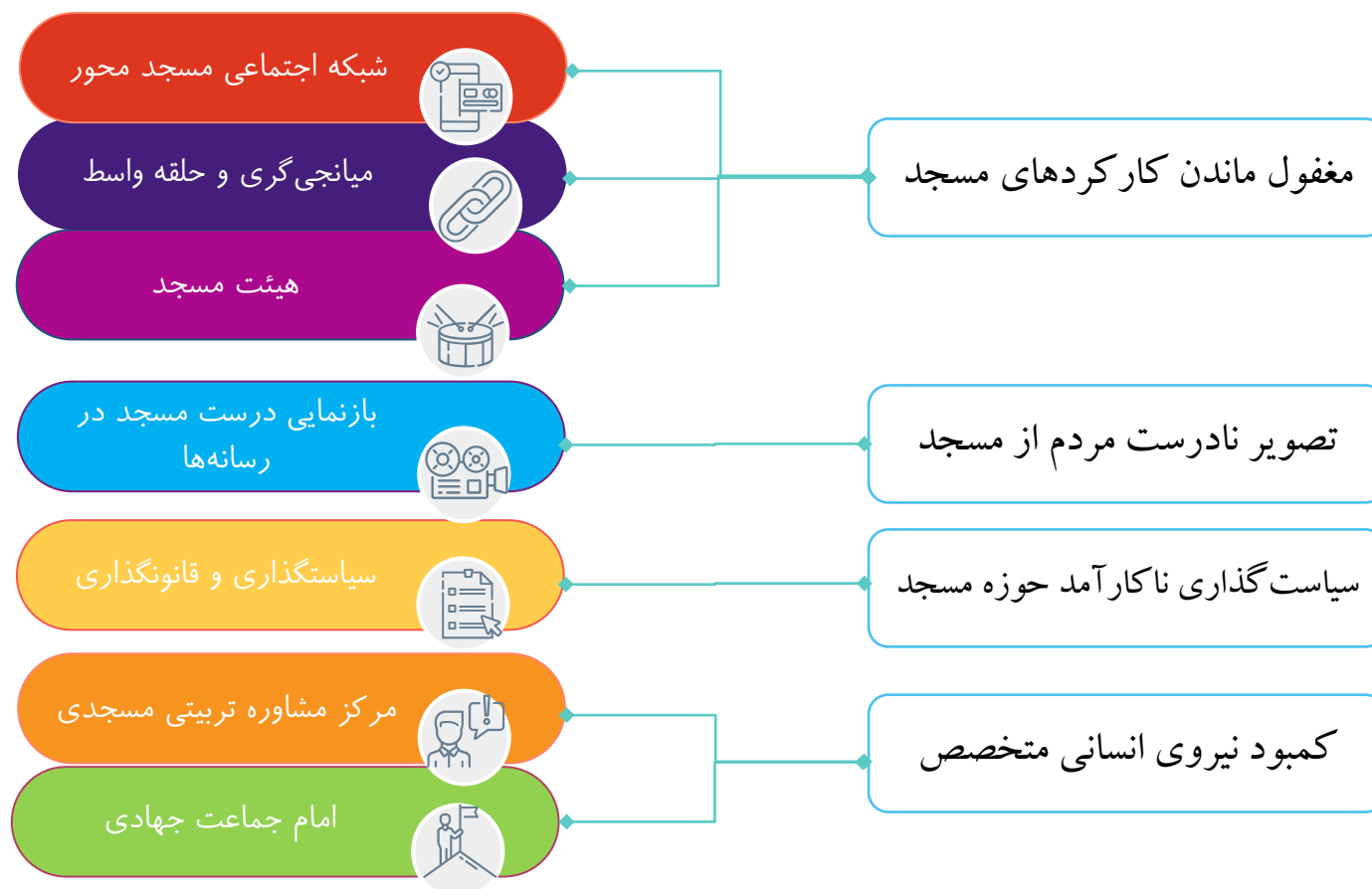
عبادت	محافل تلاوت	برگزاری مجالس قرائت قرآن توسط قاریان ممتاز در مساجد داوطلب
	تلاوت سیاق محور	سیاق محور کردن تلاوت روزانه قرآن به جای صفحه محور
	مسجد شبانه‌روزی	فراهم کردن شرایط باز بودن مساجد
	هیئت مسجد	برگزاری هیئت با سخنران و مداح سرشناس در مساجد داوطلب
	احیای شب‌های جمعه	احیای شبهای جمعه توسط نمازگزاران مخصوصا کارگزاران مسجد
تربیت	اردوگاه‌های مسجدی	ایجاد اردوگاه‌های تربیتی با برنامه‌های استاندارد برای مساجد
	مسابقات کتابخوانی	برگزاری مسابقات سراسری کتابخوانی بین نمازگزاران مساجد کشور
	لیگ علم و دانش	برگزاری مسابقات علمی دانش آموزی و دانشجویی بین نمازگزاران کشور
	مهدهای مسجدی	ایجاد مهدهای کودک مسجدی قبل و حین نماز جماعت در مساجد
	دعوت خانه به خانه	سرزدن به همسایه‌های مسجدی توسط امام مسجد و نمازگزاران
دعوت	سریال تلویزیونی	ساخت سریال تلویزیونی با موضوع مسجد
	مرکز مشاوره تربیتی	ایجاد مراکز مشاوره تربیتی در کنار مساجد
	تربیت مبلغ مسجدی	تربیت مبلغ مسجدی برای دعوت غیرمسجدی‌ها به مسجد
	صندوق مسجدی مقاومت	ایجاد صندوق بین المللی و اخذ ماهیانه کمک به جهاد در بلاد مسلمین
	آموزش‌های نظامی	آمادگی و آموزش نظامی به مسجدی‌ها
جهاد	تحریم کالاهای صهیونیستی	رایزنی با کسبه محله برای عدم فروش کالاهای صهیونیستی و هماهنگی نمازگزاران برای خرید از این کسبه
	گروهان‌های سایبری	ایجاد گروهان‌های سایبری برای مبارزه رسانه‌ای در فضای مجازی با دشمن

ایده‌های پیش‌پیش‌پیش

تقویت اخوت (اصلاح رابطه افقی جامعه)	وحدت	پیوند مساجد اسلامی	پیوند مساجد فعال به غیرفعال و همچنین مساجد داخل کشور به خارج کشور و ایجاد گردشگری مسجدی
		حضور و غیاب نمازگزاران	ایجاد ساختار حضور و غیاب نمازگزاران و تماس و پیگیری در صورت غیبت در نماز
		امام جماعت جهادی	تربیت و اعزام طلاب جهادی برای تصدی امامت مساجد روستایی
		عقد اخوت مسجدی	برگزاری و بستن عقد اخوت میان مومنین در روز عید غدیر در سراسر کشور
		بهشتیان مسجدی	ایجاد گروه های مسجدی، گرفتن حق عضویت به مسجد و تعهد به خواندن یک روز نماز و روزه قضای یکدیگر
خدمت		مهارت آموزی محله‌ای	مهارت آموزی به نوجوانان توسط مشاغل محله و ارائه خدمات صلواتی به مردم محل از طریق آنها
		قانونگذاری مسجد	تغییر در قانونگذاری و سیاستگذاری مسجد برای ایفای نقش محوری در محله
		اردو جهادی در مسجد	برگزاری اردو جهادی در مسجد برای رفع مشکلات و مسائل مسجد
		شبکه اجتماعی مسجدی	ایجاد یک شبکه اجتماعی مختص مسجدی ها و پوشش خدمات مساجد در فضای مجازی
		حلقه‌های واسط	میانجیگری مساجد بین مردم و مسئولین محله و شهر و کشور برای حل مشکلات

ایده پردازی اولیه

گزینه‌های ایده‌ها بر اساس مسئله‌شناسی مسجد



انطباق با شاخص‌ها

اولویت‌بندی ایده‌های انتخابی

تعداد شاخصه‌ها

شبکه اجتماعی مسجد محور



مرکز مشاوره تربیتی مسجدی



میانجی‌گری و حلقه واسط



امام جماعت جهادی



بازنمایی درست مسجد در رسانه‌ها



سیاست‌گذاری و قانونگذاری



هیئت مسجد



- تقوآمداری و محوریت ایمان
- تقویت جایگاه امام و ولی فقیه
- مردم محوری و مشارکت مردمی
- هم افزایی ظرفیت‌های محلی
- عملگرایی
- نیازمحوری و مسئله محوری
- وحدت آفرینی
- توانمندسازی
- نیروسازی و کادرسازی
- حفظ محله و فرهنگ محلی

تجمیع و حذف برفی ایده‌ها

تجمیع و حذف

شبکه اجتماعی مسجد محور



مرکز مشاوره تربیتی مسجدی



میانجی‌گری و حلقه واسط



امام جماعت جهادی



بازنمایی درست مسجد در رسانه‌ها



سیاست‌گذاری و قانونگذاری



هیئت مسجد



تجمیع تحت عنوان ابرایده «مسجد برای مردم»

پیگیری به صورت موازی به علت عدم قابلیت تجمیع

حذف به علت تمرکز نیروها و اولویت پایین‌تر

ابر ایده مسجد برای مردم

ایده جامع مسجدانه





مقدمه

- پس از بررسی مبانی مسجد مطلوب و همچنین وضعیت شناسی و مسئله‌شناسی مساجد ایران، ایده‌ها و راهکارهای مختلفی در راستای حل مشکلات مسجد و ارتقای جایگاه آن در جامعه جمع‌آوری و پردازش شده و بهترین آنها مورد گزینش قرار گرفت.
- جنس ایده‌های نهایی به نحوی بود که به نظر می‌رسید بیشتر این ایده‌ها می‌تواند در بستر یک پلتفرم فضای مجازی با یکدیگر ترکیب شده و یک «ابر ایده» را تشکیل دهند که در یک گام‌بندی مناسب اکثر مسائل مساجد را شامل شده و موجبات «تحول» در وضعیت مساجد را فراهم آورد.
- طرح فعلی شرحی بر «ابر ایده مسجدانه» است.

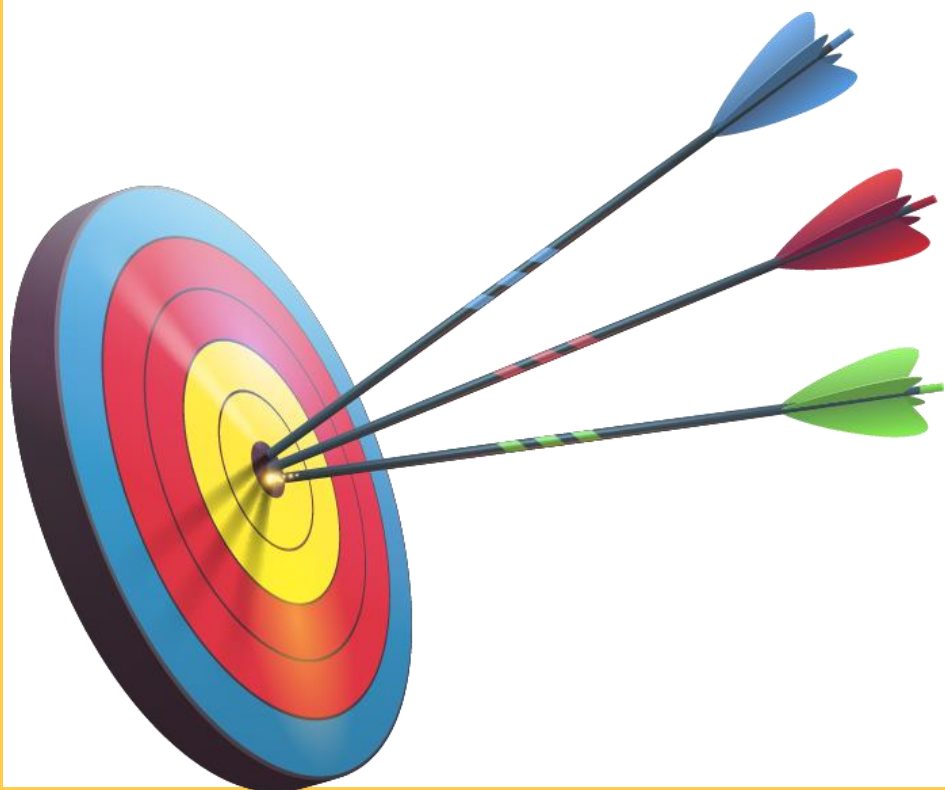
ضرورت و اهمیت

- خلاء وجود یک سامانه محله‌ای مطلوب، که نیازهای مردم محله مانند عبادت و نیایش، خرید و فروش، تبلیغات، ارتباط اجتماعی و... را به درستی پوشش دهد.
- خلاء وجود یک سامانه مسجدمحور مردمی (و نه نهادی) برای رفع نیازهای مساجد مانند اطلاع‌رسانی، مشارکت مردمی، تربیت و آموزش و... از طریق فضای مجازی
- رصد و مونیتورینگ به لحظه فعالیت‌های مساجد



اهداف

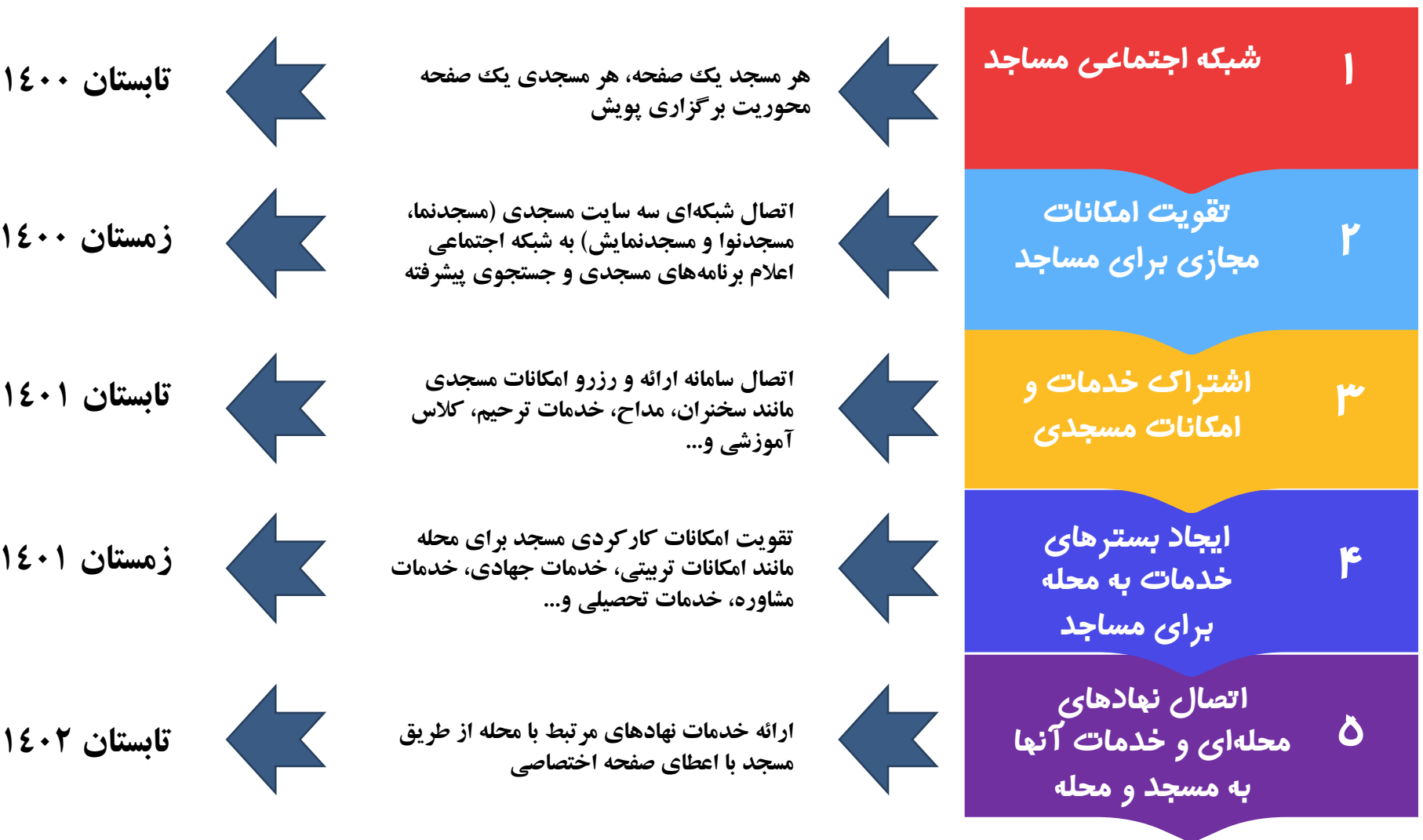
- تقویت جامعه‌سازی محله‌ای مسجدمحور از طریق فضای مجازی



- پوشش نیازمندی‌های مساجد از طریق فضای مجازی
- اطلاع‌رسانی فعالیت‌های مساجد
- ایجاد بستر خدمات محله‌ای و حل مشکلات محله از طریق مسجد
- ایجاد هم‌افزایی و رقابت سالم بین مساجد
- ایجاد هویت مسجدی برای مردم محله
- پوشش نیازهای محله‌ای به واسطه مسجد
- ساماندهی جذب کمک‌های مالی به مسجد
- اتصال نهادهای محله‌ای به مسجد

ابر ایده مسجد برای مردم

گام‌بندی اجرایی ایده



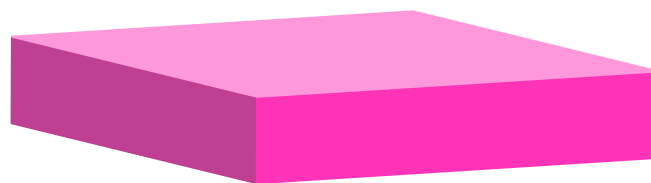
گام اول: شبکه اجتماعی

- سامانه مسجدانه، یک شبکه اجتماعی محله‌ای با محوریت مسجد است. در این سامانه علاوه بر امکانات مرسوم شبکه‌های اجتماعی برای اشخاص، مانند دنبال کردن، مطلب گذاشتن، نظر دادن، لایک کردن و...، برای مساجد نیز صفحات جداگانه‌ای با امکانات متناسب با فضای مسجد تعبیه شده است.
- این امکانات متناسب با محوریت مسجد در محله، باعث می‌شود که مسجد علاوه بر آن‌که بتواند فعالیت‌های خود را در فضای مجازی بازتاب دهد و تبلیغ کند، تعامل خوبی با مردم، کسب و کارها و دیگر مساجد محله برقرار کرده و بتواند نقش مرکزی خود را در محله احیا کند.



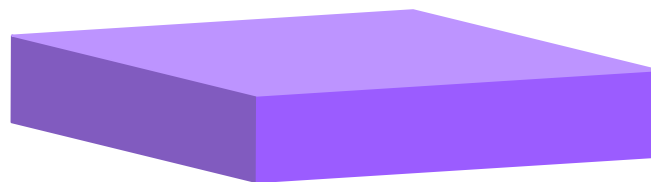
سطوح دسترسی

مدیریت صفحه مسجدانه، تعیین میزان دسترسی‌ها،
آمار فعالیت‌های کاربران، ایجاد پویش سراسری و...



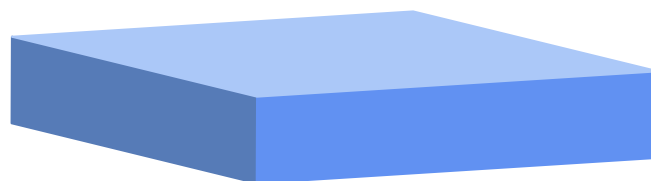
مدیران سایت

مدیریت صفحه مسجد، ایجاد پویش و مسابقه
مسجدی، آمار بازدیدها، ایجاد گروه‌های مسجدی و...



مدیران صفحات مسجد

مدیریت صفحه کسب و کار محلی، فروش
محصولات، ارائه بن تخفیف به مساجد و...



مدیران کسب و کارهای
محلی

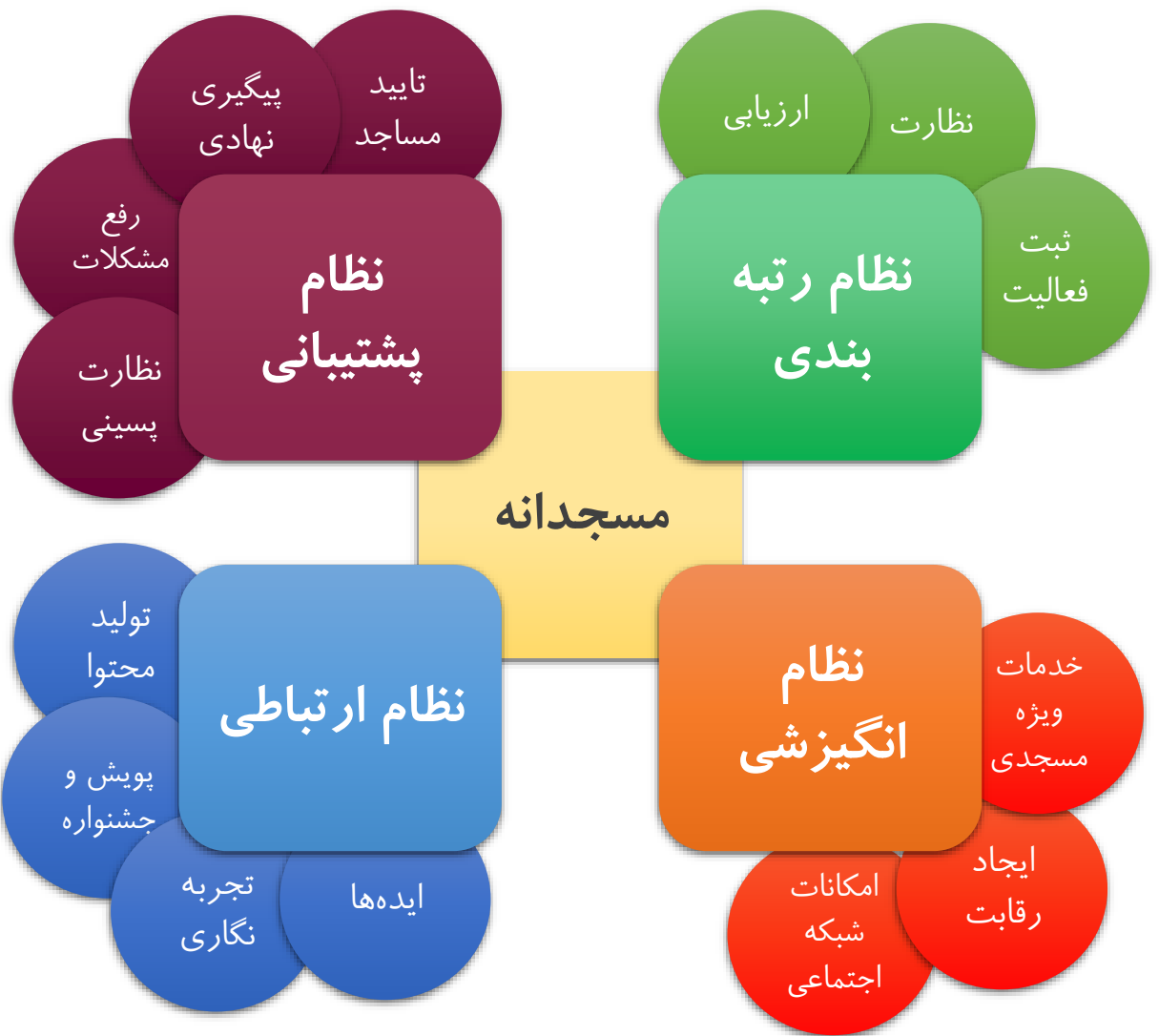
مدیریت صفحه شخصی، ارتباط با کارگزاران مسجد،
خرید یا کمک مسجدی و...



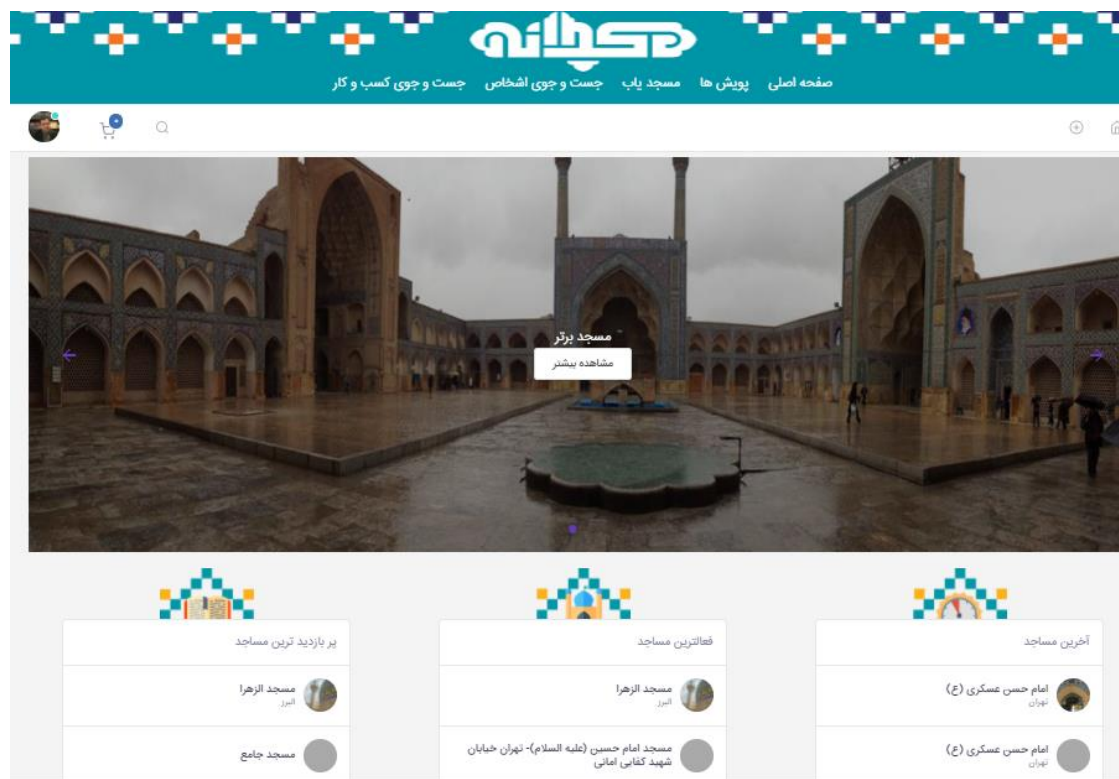
مدیران صفحات
شخصی

ابر ایده مسجد برای مردم

زیر نظام‌های مسجدانه



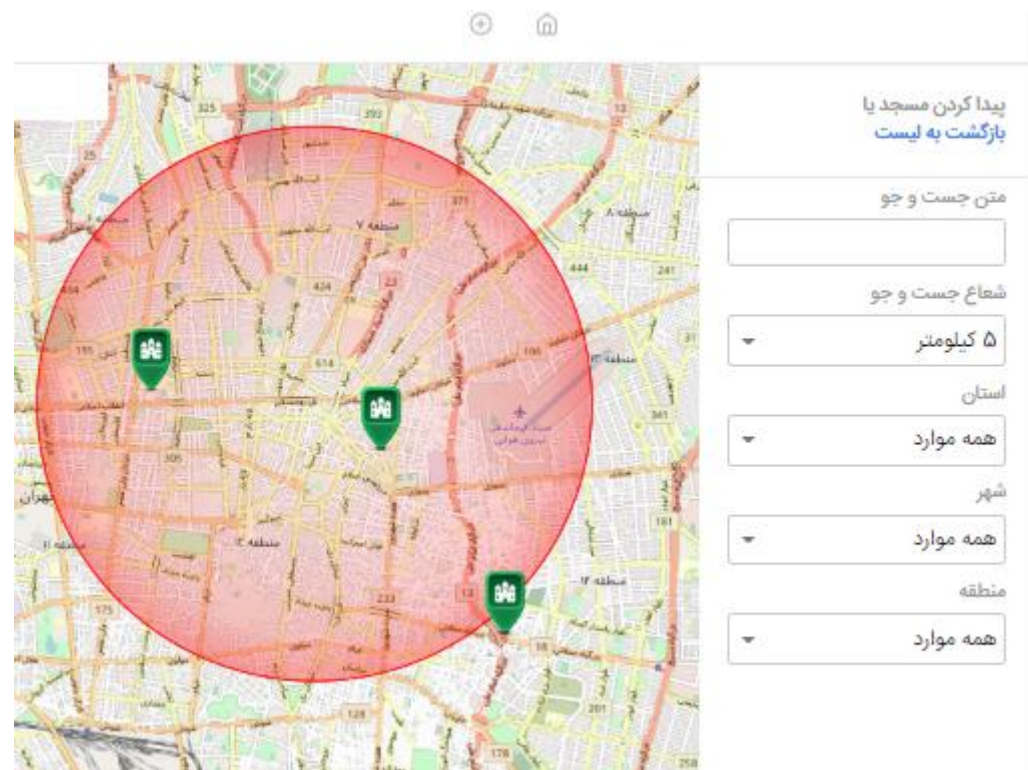
امکانات اصلی سامانه



- امکانات عمومی شبکه‌های اجتماعی مانند ارسال مطلب، لایک کردن، نظر دادن، پیام دادن، تگ زدن، منشن کردن و...
- ایجاد صفحه برای مساجد با امکاناتی نظیر معرفی مسجد، معرفی نمازگزاران مسجد، ارتباط با امام جماعت و...
- امکان ایجاد اتاق ذیل صفحات مسجد به صورت عمومی و خصوصی (مثلا برای بسیج برادران و...)
- معرفی فعالترین مساجد، پربازدیدترین مساجد، بهترین مطالب و... در صفحه اصلی

امکانات اصلی سامانه

- امکان جستجوی مساجد، اشخاص، کسب و کارها به صورت جداگانه با فیلترهای محله‌ای
- اتصال هر شخص به یک مسجد به عنوان مسجد اصلی
- امکانات پرداخت و دریافت خیریه و خرید و فروش محصولات دیجیتال
- امکان تبلیغ محصول توسط کسب و کارهای محله (دیوار مسجدی)
- امکان ایجاد پویش مسجدی



گام دوم: تقویت امکانات مسجدی

- گام دوم ایده، در واقع ارتقای همان گام اول است به طوری که امکانات شبکه اجتماعی متناسب با نیازهای مساجد تقویت شود. این اتفاق در دو بخش صورت می‌پذیرد

- جستجوی تفکیکی برنامه‌های مسجدی و بایگانی آن

هر مسجدی مراسم‌ها و برنامه‌هایی را برای محله خود اجرا می‌کند. با ثبت برنامه‌ها در مسجدانه، کاربران این شبکه اجتماعی می‌توانند از طریق جستجو برنامه مورد پسندشان مانند هیئت، سخنرانی، دعای کمیل و... را پیدا کرده و در آن شرکت نمایند. همچنین تصاویر یا فایل‌های این برنامه‌ها می‌تواند در صفحه مسجد بایگانی و دسته بندی شود.

- راه اندازی صفحات مسجدنما، مسجدنوا و مسجدنمایش:

سایت مسجدنما، مسجدنوا و مسجدنمایش به ترتیب عهده دار تولیدات گرافیکی و محتوایی، تولیدات صوتی و تولیدات ویدئویی برای مساجد هستند. با اتصال این سه سایت به شبکه اجتماعی مساجد از یک سو امکان بهتری برای استفاده مساجد از این تولیدات در فضای حقیقی و مجازی شکل خواهد گرفت و از سوی دیگر مخاطبان نیز می‌توانند تولیدات خود را برای این صفحات فرستاده و در صورت تایید به استفاده دیگران برسانند.

گام سوم: مسجدیار

- بسیاری از مساجد، امکانات و خدماتی دارند که بخشی از مخارج مسجد را تامین می‌کنند. مانند سالن و خدمات ترحیم، سالن ورزشی، کلاس‌های آموزشی و...
- به دلیل عدم وجود یک سامانه یکپارچه از یک سو بخش بزرگی از ظرفیت و امکانات مساجد معطل می‌ماند و از سوی دیگر کمیت و کیفیت ارائه خدمات دینی، فرهنگی و... در محله کاهش یافته و مردم اولویت خود را به رقبای مسجد مانند سینما، فرهنگسرا، شهربازی و... می‌سپارند.
- همچنین سامانه «مدیریت مالی مساجد» نیز برای این گام در نظر گرفته شده است.



امکانات شاخص: سامانه مالی مساجد

- مساجد کشور عموماً با چند مشکل در مدیریت مالی مواجهند:
 - تعدد مدیران تصمیم گیر
 - تعدد منابع درآمدی
 - تعدد مصارف مالی
 - عدم شفافیت درآمدها و مصارف مالی و...
- اجرای یک سامانه مالی مخصوص مساجد می‌تواند کمک شایانی به مسائل مدیریتی مسجد نماید.

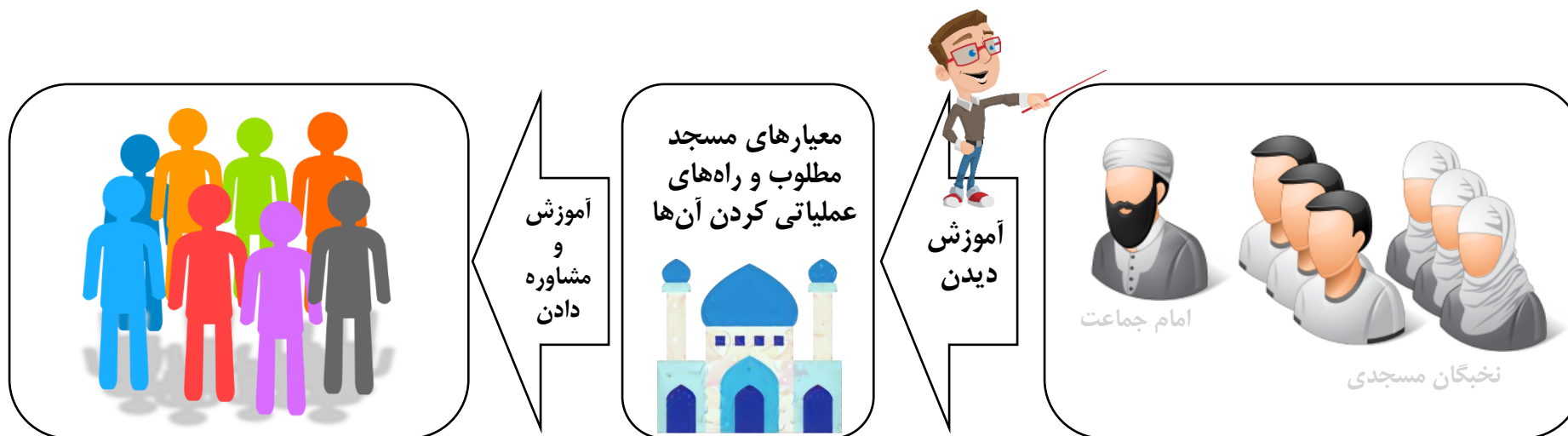


گام چهارم: ایجاد زیرسامانه‌های کاربردی



- در این گام، سامانه مسجدانه طوری ارتقاء می‌یابد که بتواند در محله به ارائه خدمات پردازد و بخشی از مشکلات محله را مرتفع کند.
- در این گام فعلا ۴ سامانه زیر پیشنهاد می‌شود:
 - سامانه مشاوره مسجدی
 - سامانه اشتغال محله‌ای
 - سامانه مدیریت تربیتی و آموزشی مساجد
 - سامانه پشتیبانی تحصیلی مسجدی مدرسه‌ای (مدرسه‌انه)

امکانات شاخص: سامانه مشاوره مسجدی



امکانات شاخص: سامانه اشتغال محله‌ای



- بسیاری از صاحبان حرف و مشاغل در محله به دنبال فرد مطمئن می‌گردند تا او را به استخدام دریاورند. اهل مسجد به لحاظ اینکه مورد وثوقند با وساطت کردن می‌توانند افراد جویای کار را به صاحبان مشاغل معرفی نمایند.
- وجود یک سامانه ارتباطی و واسط برای جستجوی شغل محله محور با مدیریت مسجد محل می‌تواند بخشی از مشکل بیکاری در محله را حل کند.
- این سامانه سه ضلع مسجد، کارفرما و جویای کار را به یکدیگر متصل می‌نماید.

امکانات شاخص: سامانه تربیتی مساجد



ساختار تربیتی و آموزشی مساجد با ساختارهای مرسوم آموزشی کمی متفاوت است. طرح صالحین، پشتیبانی‌های جهادی و اردوهای تربیتی و... همه مواردی است که می‌تواند با استفاده از یک سامانه جامع تقویت و کارا شود. مخصوصاً آن که در دوران کرونا و پساکرونا ارتباطات مجازی اهمیت ویژه تری پیدا کرده است.

این سامانه امکانات مختلفی مانند حلقه مجازی، آموزش مجازی، گزارش به والدین، مسئولیت سپاری و... خواهد داشت.

گام پنجم: اتصال نهادهای محله‌ای و ارائه خدمات به مسجد و محله



اتصال نهادهای محله‌ای از دو جهت می‌تواند سودمند باشد:

- مردم می‌توانند به واسطه مسجد مشکلاتشان را از نهادهای محله‌ای مانند کلانتری، شهرداری و... پیگیری کنند
 - نهادهای محله‌ای می‌توانند بخشی از مشکلات را با مشارکت مردم و گروه‌های جهادی با برگزاری پویش و امثال آن و پشتیبانی لازم مرتفع کنند.
- این اتفاق هم مسجد و امام آن را در محوریت محله قرار می‌دهد و هم رضایت مردم را به دنبال دارد. ضمن آنکه گزارش کار خوبی برای نهادها خواهد بود.

چشم انداز اجرا



سال اول

۵۰۰ مسجد عضو
۵۰۰۰ مسجدی عضو

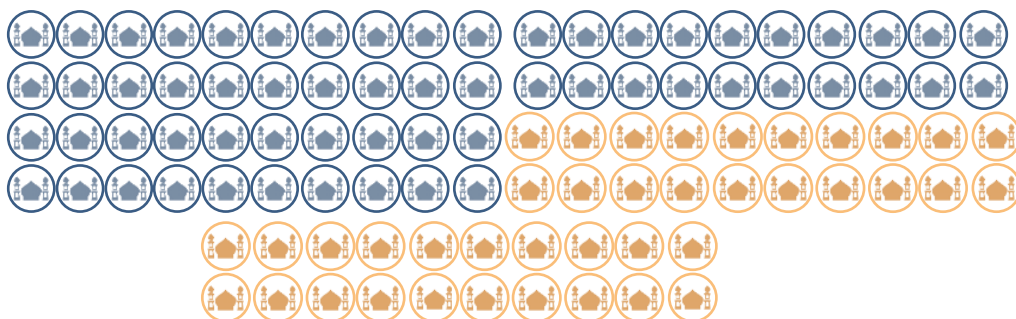
۲۰۰ مسجد فعال
۲۰۰۰ مسجدی فعال



سال دوم

۲۵۰۰ مسجد عضو
۲۵۰۰۰ مسجدی عضو

۱۰۰۰ مسجد فعال
۱۰۰۰۰ مسجدی فعال



سال سوم

۱۰۰۰۰ مسجد عضو
۱۰۰۰۰۰ مسجدی عضو

۴۰۰۰ مسجد فعال
۴۰۰۰۰ مسجدی فعال

ایده پردازی خلاقانه

مقایسه امکانات

نوع نرم افزار	نام	ثبت نام افراد	امکان ثبت مسجد (نهاد)	سایت	اپلیکشن	امکان جستجوی مسجد	سامانه آموزشی	داسته بندی و جستجوی پرتاله های مسجد	رتبه بندی	سامانه پیمایی	شبکه اجتماعی	پیام رسان	ارسال نظرات	پروگنرایی پوش	دریافت فایل از مخاطب	خرید اینترنتی	فروش خدمات یا محصولات کاروباری	صفحه برای مساجد و یانگانی مطالبی	امکانات ویژه برای ارکان مسجد	پخش زنده	مدیریت مالی و حسابداری	مدیریت آموزش کارکن
مسجدی	مسجدانه	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	
	مسجدی ها	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✗		
	بچه های مسجد	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✗		
	مسجدنا	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗		
هنری	طوبی	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	
	میرقی	✓	به صورت سازمانی	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	
مشابه	بالونیت	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	

ایده پردازی خلاقانه

بودجه (برای سال اول)

عنوان	زمان (ماه)	تعداد	واحد	نحوه محاسبه	نهایی به عدد	توضیحات
طراحی سایت	۵	۱	۱۳۰۰۰۰۰۰۰		۱۳۰۰۰۰۰۰۰	
پشتیبانی فنی سایت	۱۲	۳	۱۲۰۰۰۰۰۰	۳ نیرو $\times$ ۱۲ میلیون $\times$ ۱۲ ماه	۴۳۲۰۰۰۰۰۰	سنوات، بیمه و عیدی در هزینه لحاظ شده
پشتیبانی تلفنی	۱۲	۳	۵۰۰۰۰۰۰۰	۳ نیرو $\times$ ۵ میلیون $\times$ ۱۲ ماه	۱۸۰۰۰۰۰۰۰	
تجهیز سخت افزاری	۱	۱۰	۲۵۰۰۰۰۰۰۰	۱۰ سیستم لپ تاپ $\times$ ۲۵ میلیون	۲۵۰۰۰۰۰۰۰	
جشنواره	۲	۱۰	۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰ موضوع $\times$ ۱۰ میلیون	۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	تبلیغات + جوایز
هزینه‌های جاری مجموعه	۱۲	۱	۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰ میلیون $\times$ ۱۲ ماه	۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰	جلسات، مکتوبات، آب، برق و...
اجاره مکان	۱۲	۱	۱۵۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۵ میلیون $\times$ ۱۲ ماه	۱۸۰۰۰۰۰۰۰۰	
تبلیغات	۱۲	۱	۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰ میلیون $\times$ ۱۲ ماه	۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰	
پیامک	۱۲	۲۰۰۰۰	۱۰	۱۰ $\times$ ۲۰ هزار پیامک $\times$ ۱۲ ماه	۲۴۰۰۰۰۰۰۰	
جمع					۳,۷۶۴,۴۰۰,۰۰۰	

۲. بازتمایبی رسانه‌ای مسجد



تولید سریال تلویزیونی

- کمرنگ‌بودن مسجد و فرهنگ مسجدی در صدا و سیما

مسئله



- ساخت سریال تلویزیونی، با موضوع تصویرسازی جریان تربیتی در مسجد

راه حل (ایده)



- در این سریال، سیر تربیتی بچه‌های یک محله، با محوریت امام جماعت و یکی - دو معلم مسجدی، به نمایش گذاشته می‌شود.

توضیح



- ترویج فرهنگ مسجدی و مسجدمحوری در فضای جامعه
- اصلاح تصویر مسجد در افکار عمومی

هدف



ارتباط با مبانی:

اصلاح تصویر مسجد در افکار عمومی از مکانی برای اقامه نماز به نهادی برای جامعه‌سازی محله‌ای

۱. کتاب



معماری مسجد تراز انقلاب اسلامی

۲. پروژه مکمل



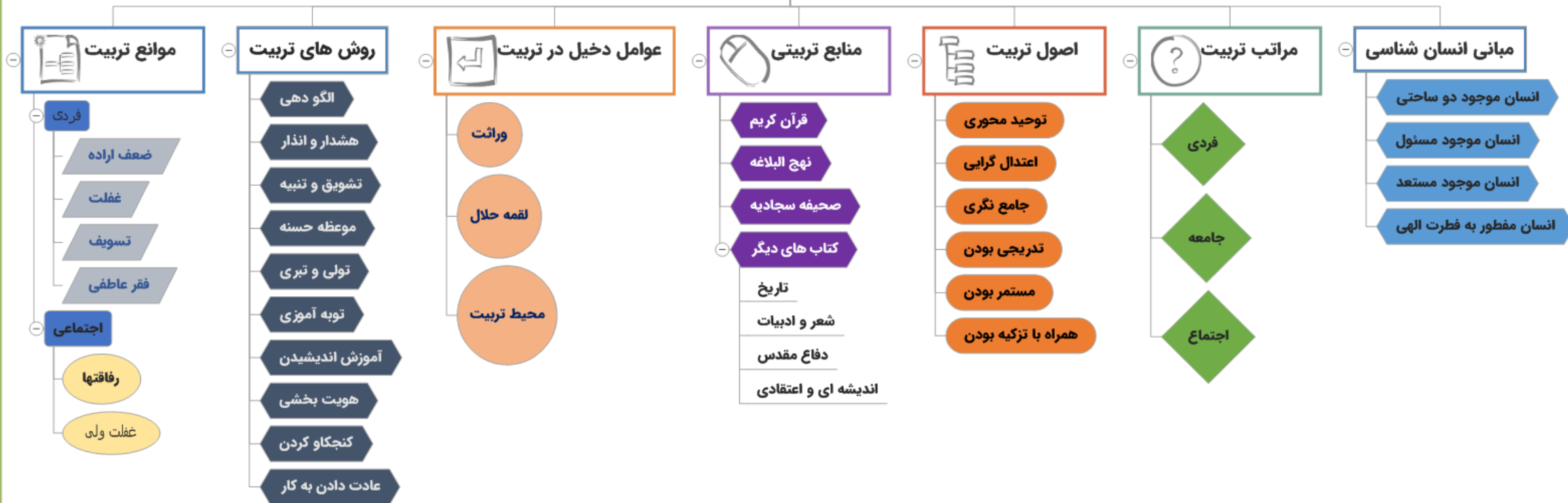
تربیت مسجدی

۱. امام خمینی
۲. امام خامنه‌ای
۳. شهید مطهری
۴. شهید بهشتی
۵. حاج آقا مجتبی تهرانی
۶. آقای خسرو باقری
۷. آقای رحیمی
۸. حجت الاسلام علیرضا پناهیان
۹. شیخ سعید دسمی
۱۰. آیت الله علی صفایی
۱۱. حجت الاسلام حائری شیرازی
۱۲. عبدالعظیم کریمی

۱۳. علامه طباطبایی
۱۴. علامه جعفری
۱۵. آقای اخوت
۱۶. خانم علم الهدی
۱۷. آیت الله اعرافی
۱۸. آیت الله شاه آبادی
۱۹. استاد طاهرزاده
۲۰. حجت الاسلام عباسی ولدی
۲۱. آیت الله الهی زاده
۲۲. آیت الله مصباح یزدی
۲۳. آیت الله جوادی آملی

تربیت مسجدی

۲. پروژه مکمل



تجربه نگاری مدرسه‌های مسجدمحور

مورد مطالعه مسجد صنعتگران مشهد مقدس

برنامه‌ها انواع برنامه‌ها	معرفی اجمالی تولیت، موقعیت، فضا و امکانات و...
نقاط برجسته مزیت نسبت به دیگر مدارس	تاریخچه شکل‌گیری تاریخچه مسجد، سیر فعالیت
خروجی‌ها نیروهای تربیت شده، استعدادها، نتایج کنکور	اهداف هدف ایجاد مدرسه، افق و چشم انداز
نقدها انتقادات وارد شده به مدرسه مسجد	اصول اصول تربیتی مدرسه

۴. آموزش



۵. خدمات مستشاری



پیشینه پژوهش

- ۱- چشم انداز مسجد مطلوب مرحله جامعه سازی
- ۲- محله در جامعه‌سازی اسلامی اصالت دارد
- ۳- مسجد در جامعه‌سازی اسلامی مرکزیت دارد
- ۴- امام در جامعه‌سازی اسلامی محوریت دارد

مسجد، مرکز
جامعه‌سازی محله‌ای

مسجد مطلوب در نگاه
قرآن روایت و امامین انقلاب

نظام شاخص
مسجد مطلوب

چهارچوب مفهومی
مسجد مطلوب

نظام کارکردی مسجد مطلوب

توصیف برخی ابعاد مسجد مطلوب

روندنگاری تاریخی مسجد
در چهارده انقلاب

آمارهای وضع موجود

تحلیل و آسیب شناسی
وضع موجود

تجربه‌نگاری
مساجد موفق

بررسی
اسناد بالادستی

آینده پژوهی مساجد ایران

اندیشه‌ورزی و ایده‌پردازی
هیئت اندیشه‌ورز

ایده‌پردازی بر اساس
نظام کارکردی مسجد

استخراج شاخصه‌های
جامعه‌سازی محله‌ای اسلامی

اولویت‌بندی ایده‌ها بر اساس
انطباق ایده‌ها با شاخصه‌ها

توصیف و تشریح
ایده‌های پیشران

تدوین سند ملی
توسعه مسجد
(با همکاری سازمان تبلیغات)

تدوین و تولید سه کتاب:
تجربه‌نگاری مساجد موفق
مبانی اندیشه‌ای مسجد
الگوی مطلوب اجمالی مسجد

تدوین سه پروژه مکمل:
معماری مسجد
تربیت مسجدی
تجربه نگاری مدارس مسجدمحور

تولید ۶ مقاله علمی

تولید دوره
آموزشی مسجد

خدمات
مشاوره

مطالعات نظری

- ۱- چشم انداز مسجد مطلوب مرحله جامعه سازی
- ۲- محله در جامعه سازی اسلامی اصالت دارد
- ۳- مسجد در جامعه سازی اسلامی مرکزیت دارد
- ۴- امام در جامعه سازی اسلامی محوریت دارد

پیشینه پژوهش

تاریخ نگاری مساجد
ایران

آینده پژوهی
مساجد ایران

تجربه نگاری
مساجد موفق

مسجد مطلوب در
نگاه قرآن و روایات

مسجد مطلوب در
نگاه امامین انقلاب

شاخص های مسجد
مطلوب

نظام کارکردی
مسجد مطلوب

مسجد، مرکز
جامعه سازی
محله محور
اسلامی

طرح ملی مسجد

- تولید الگوی جامعه سازی محله محور اسلامی از طریق مسجد
- راهکارها و ایده های جامعه سازی مسجدی
- الزامات اجرایی

خروجی ها

- تدوین سند توسعه ملی مسجد
- تولید ۳ کتاب
- تولید ۶ مقاله
- تولید دوره آموزشی مسجد
- هیئت اندیشه ورز
- تدوین سه پروژه مکمل